ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4987 2/15 ՅՈՒԼԻՍ 1902 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 9 ՐԷՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1320 ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4987

درعلیه ده غلطه ده «آره وك» غزته سی اداره خانه سه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 ղրշ.
» » » վեցամսեայ 70 »
» » » եռամսեայ 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆրք.
» » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրշի փուլը 100 ղրշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՄԷՋ

Ողբացեալ Պետրիկեան Պատուելիի յուղարկաւորութեան առթիւ, —կիրակի օրը, Շիշլիի անկլիքան մատուռին մէջ, որ Աւետարանական Հայոց տրամադրութեան ներքեւ դրուած էր, — դիտեցի որ արարողութեան ամբողջ տեւողութեան միջոցին, ո՛չ մէկ շշուկ, ո՛չ մէկ խօսակցութեան ձայն կը լսուէր, ո՛չ մէկ կեցուածք կամ խօսուածք կը տեսնուէր որ աղօթատեղիի մը պատկառանքին անհամապատասխան դար:

Աւելորդ, թերեւս տխուր, պատեհ է, չշեշտելու համար այսպէս տխուր խորհրդութիւն մը որ առաջին անգամը չէ որ լրագրութեան մէջ խնդրի նիւթ կ'ըլլայ, —միշտ ապարդիւն կերպով սակայն, — մեր եկեղեցիներուն մէջ ինքզինքնին «բարեպաշտ հաւատացեալներ» կոչող մարդոց եւ կիներու անբարեպաշտ կեցուածքը, խօսուրտուքը, նայուածքները: Աւանդական դարձած է, այս մասին դիտողութիւններ հրապարակելու համար, Ղալաթիոյ եկեղեցին եւ անոր «հինգշաբթի»ները միայն յիշել, մինչդեռ, ունակութիւնը տարածուած է մայրաքաղաքի մեր բոլոր եկեղեցիներուն մէջ, մեծերէն մինչեւ պզտիկները: Նախ, արարողութեանց միջոցին խօսելու, չնկլող հանելու անզգուշութիւնը, որ ո՛չ միայն ջերմեռանդութեան՝ այլ բարեկրթութեան ալ պակաս կ'ենթադրէ. յետոյ, զիրար դիտելու, ինքզինքնին ցուցնելու մարմաջը, աղջիկներուն ու երիտասարդներուն քով:

Բողոքականաց մատուռին մէջ ասոնց ո՛չ մէկը տեսայ. խո՛ր լռութիւն ու հաւատաւոր կեցուածք՝ ընդհանուր կանոն ու բնական սովորութիւն դարձած էր հոն կարծես: Եւ անշուշտ, մի՛շտ այսպէս կ'ըլլայ, ամէն արարողութեանց ժամանակ:

Մեր մէջ, ծերունիները ու խաթուն կիները միայն գիտեն եկեղեցին իբրեւ Աստուծոյ տունը նկատել, եւ պահել աւանդութիւնները հին ջերմեռանդութեան ու բարեպաշտութեան. անոնց մէջ կան որ, կիրակիի պատարագին տուն վերադարձին, մեղք կը համարին «Բարիլոյս ձեզ» ըսել, ու կը շարունակեն «Ողորմի՛ Աստուած»ը, զայթակղելով եթէ «Հոգւոյդ ծնողացդ»էն տարբեր պատասխան մը առնեն. ու թոռնիկները, նորոգ պատանիներ, կը խնդան պարզապէս: Տաճարին մէջ ալ, տարեցներն են միշտ որ կ'աղօթեն, կ'երկրպագեն, կուլան, սփոփուած դուրս ելլելու համար: Երիտասարդներ արձանացած կը մնան, ամէն բանի վրայ մտածելով, բացի կատարուած խորհուրդէն:

Մեռելոցի օր մը գացէք որ եւ է մեծ գերեզմանատուն մը. լացող կիներէն, խունկ ծխող ու գերեզման օրհնել տուող վշտաբեկ մայրերէն քիչ հեռու պիտի տեսնէք զոյգեր՝ որոնք ստուերոտ ծառերուն մէջ կը պտտին ժպտելով, խօսելով. աղջիկներ ու մանչեր որոնք զիրար կը դիմաւորեն կամ կը գտնեն հոն: Այսպէս, ըլլա՛յ եկեղեցիի մէջ, ըլլայ գերեզմանատան մէջ, միջավայրին ու արարողութեան պատկառանքը շատ քիչ յարգել գիտենք մենք, եթէ ո՛չ բնաւ: Մեր այս թերութիւնը պատանի հասակէն կը սկսի, երբ դպրոցական տղաք՝ խմբովին եկեղեցի առաջնորդուելով՝ աղմուկ հանելէ ուրիշ բան չեն գիտնար, երբեմն հարկադրելով քարոզիչ Սրբազանը խօսքը ընդհատել, յանդիմանելու համար զանոնք եւ սաստելու որ լռեն:

Հայ-Հռոմէական եկեղեցիներու մէջ ալ նոյն երկիւղած լռութիւնը ու մեծարալից կեցուածքը կը նշմարուի ժողովուրդին քով, ինչ որ Բողոքական եկեղեցիներուն մէջ: Ու մենք միայն կը կազմենք բացառութիւն:

Այդչա՞փ դժուար բան էր քիչ մը համակերպիլ միջավայրին նուիրականութեան պայմաններուն, որոնք ո՛չ նիւթական զոհողութիւն կը պահանջեն, ո՛չ ալ մարմնական որեւէ նեղութիւն: Լաւ, ինքնամփոփ մնալ մէկ-երկու ժամ, միմիայն զբաղելով կատարուած արարողութեամբը. իսկ եթէ անկարելի պիտի ըլլայ համակերպիլ այսքան պարզ պայմանի մը... բնաւ եկեղեցի չերթալ:

Զարմէր յիշել, այնքան անգամներ յեղյեղուած ու նկարագրուած տգեղ վարմունքները, որոնք աղջիկներու փայլ մը կը դարձնեն տաճարին գաւիթը կամ պարտէզը, ու ընտանեկան խօսակցութիւններուն էն յարմար ժամադրավայրը: Եթէ ռամիկ կիները ու թեթեւամիտ աղջիկները խօսք հասկնալ չեն գիտեր, թո՛ղ մայրերը, ամուսինները, եղբայրները հասկցնեն անոնց, իսկ այն թեթեւաբարոյ երիտասարդները որոնք իրենք շարժառիթը կ'ըլլան այս զայթակղական արարքներուն, ինքնաբերաբար զգաստութեան գան ու խղճահարութիւն ունենան:

Խնդրի առարկայ եղող արարքը բարոյական արատ մըն է մեր համայնքին համար զոր պէտք է սրբել, մաքրել: Լրագրութիւնը իր պարտքը կատարելապէս կատարած է, միշտ գրելով անոր վրայ, երբեմն զաւեշտական ոճով ու երբեմն լրջօրէն. քարոզիչներն ալ կրնան ձեռք առնել այս նիւթը, եկեղեցիի բեմէն խօսելով՝ եկեղեցիի պատկառանքը կորսնցնել տուող ունակութեան մը վրայ՝ ուղղակի ժողովուրդին: Թերեւս ազդեցութիւն մը ունենան:

Տ. Ա.

ՄՇՈՅ
Ս. ԿԱՐԱՊԵՏԻ ՎԱՆՔԸ

ԻՐ ՀԻՆ ՈՒ ՆՈՐ ԴՊՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՒ

Ս. ԿԱՐԱՊԵՏԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՇՐՋԱՆ Գ. (1860—1869)

Ս. Կարապետի ժառանգաւորաց վարժարանին յառաջդիմական շրջանն է ասիկա, որ ոչ նուազ արդիւնաւոր եղաւ, եւ եթէ՝ վարժարանի զարգացման դէմ՝ կարգ մը անդէտ վարդապետներու վատ արգելքները, յիմար վէճերը չըլլային, առարկայ չկայ՝ ինչպէս կը հաւատամ, որ էն փայլուն վիճակին պիտի հասնէր:

Խեծեմ Յովհաննէս վարդապետին կը յաջորդեն Կարապետ վարժապետի աշակերտներէն՝ Տ. Խորէն վարդապետ Շահնազարեան, Տ. Եղիշէ վարդապետ եւ Կարապետ վարժապետ Ալթունեան Կ. Պոլսեցի (1863ին), որ ունի երկասիրութիւն մը տպուած, «Կշիռ ժամանակի» անունով: Ասոնք՝ թէպէտ չեն ունենար Զաքարեան Կարապետ վարժապետի փայլն ու արդիւնքը, վերջապէս անոր մեթոտներուն վրայ՝ նախապետական դրութեամբ կը շարունակեն իրենց դասախօսութիւնը, մինչեւ որ նոր Վանահայրը՝ Տ. Մկրտիչ վարդապետ (արդի Սրբազան Հայրապետը) կը ստանձնէ Ս. Կարապետի Առաջնորդութիւնը եւ վանք կը հասնի իր հասուցած ու զարգացուցած աշակերտներով՝ որոնք են՝ Պարթեւ վարժապետ, Տիգրան Ամիրճանեան, Արսէն եւայլն:

Վարժարանին վրայ մասնաւոր գուրգուրանք եւ հոգածութիւն կը նուիրուի: Նիւթականէն սկսած՝ բարեփոխութիւններ կը մտցուին, կանոնաւոր սնունդ կ'որոշուի աշակերտներուն: Մինչեւ այն ատեն աշակերտները՝ քանի մը հոգի մէկ անկողնոյ տակ եւ գետնի վրայ կը պառկէին: Փայտէ մահճակալներ կը շինուին, որոնցմէ մէկ մէկ մէկ հատ կը յատկացուին չափահասներուն. իսկ փոքրահասակներն երկուքին մէկ մահիճ: Տեսակ մը համազգեստ կը տրուի. կարճ-կապոյտ կրկնոց (սալթա), կապոյտ վարտիք, բաճկոն մը եւ մէկ ձեռք ճերմակեղէն:

Աշակերտներու կարողութիւնները քննուելով ըստ այնմ կարգերու կը բաժնուին, Առաջին կարգը ամէնէն բարձրագոյնը ընդունելով: Տարեկրթանները դարձեալ անորոշ կը մնան, ընթացաւարտութիւնը թողուած էր աշակերտի ընդունակութեան եւ աշխատութեան: Ամէն հեռու տեսակ մը դասարանական դրութիւն կը տիրէ եւ իւրաքանչիւր ուսուցիչ իր մասնաճիւղը կ'ունենայ:

Ուսմանց նորանոր ճիւղերով դասերը կ'աւելնան՝ կարգացուցի մը ներքեւ: Հայերէնի դասեր կ'աւանդուին, մշակել տալով գրաբար եւ աշխարհաբարը: Լեզուին կանոնները սորվեցնելու համար կը գործածուի Հ. Արսէնի տարերք քերականութիւնը, գրել եւ ամբողջապէս գոց ընել տալով, Եղիշէ եւ Եզնիկ թարգմանելով ու վերլուծելով. ոտանաւորները արձակի եւ արձակը ոտանաւորի վերածելով: Ս. Գրոց եւն. պատմութիւնները գրքի վրայ ու բացատրութեամբ, ընդլայնմամբ: Շարադրութեան համար նիւթերը ուսուցիչը ինք կուտայ եղեր, եւ աշակերտը ընդլայնելով՝ սրբագրութեան պիտի ներկայէր: Թէպէտ մանկավարժական նոր մեթոտներ չեն եղած, ինչ որ այն ատեն՝ գրեթէ ամէն տեղ դեռ մուտ գտած չէին, բայց աշակերտները կը վկայեն որ այդ դասախօսութիւնը շատ դիւրասոյց էր, աշակերտին ուշադրութիւնը միշտ սեւեռուն պահելով: Գիտենք ամէնքս ալ, որ այս կողմերու համար առաջին մանկավարժական դասագիրքն եղած է փոքրիկ ընթերցարան մը փոքրիկ տղոց համար: Անոր մէջն էր, որ առաջին անգամ մանուկը կը սորվէր իր ամէնէն մօտիկ, ամէնէն սիրելի առարկաները, անձերը, շէնքերը, սրբութիւնները եւ առանց դժուարութեան կը հասկնար թէ ինչ է վարժապետը, ծնծղան, ծառն ու ճիւղը, ոչխարն ու այծը, ժամն ու խաչը, վանքն ու գմբէթը, գեղջուկն, քաղաքին, աղբիւրը, վարդապետը եւն.:

Կրօնը կը դասախօսէ եղեր Վանահայր Առաջնորդը: Աշխարհագրութեան ու թուաբանութեան (մինչեւ կոտորակ) դասերը յանձնուած էին Պարթեւ անուն վարժապետին. թուրքերէն, ֆրանսերէն Պ. Տիգրան Ամիրճանեանի, դեղագրութիւնը՝ Պ. Արսէնին եւն.:

Զննելով թէ իր պաշտօնակիցները՝ մէկ տարիէն աւելի ակամայ թողած հեռացած էին, հայերէնի ուսուցիչը երեք տարի չափ համբերատարութեամբ կը շարունակէ իր դասերը, մինչեւ 1866ին, ինքն ալ կը ստիպուի ձգել ժառանգաւորաց վարժարանի ուսուցչութիւնը, կիսկատար թողլով իր դասերուն կարօտ սիրելի աշակերտները: Ս. Կարապետի այդ կարգ մը վարդապետները, որոնց ամէնքն ալ չկան այժմ, պատճառ են, — մեր տղաք մեղք չափ թող կարդան, բաւական է, աւելին ինչ պիտի ընեն...: Զկարծուի թէ բոլոր վարդապետները մէկզմէկ քար կը նետէին, ընդհակառակն ալ՝ թելադրուած եւ անգիտաբար դպրոցի յառաջդիմութեան պատճառ կ'ըլլան, քաջալերողներ ալ անպակաս եղած են վարժարանին, օրինակ Խեծեմ Յովհաննէս վարդապետ, Զիարէթցի Տ. Մեսրոպ վարդապետ եւն.: Եթէ վարժարանը յառաջդիմէր՝ օրէ օր զարգանալով կրնանք ըսել, շատ արդիւնաւոր պիտի ըլլար: 1866էն մինչեւ 69 կը դասախօսեն Տ. Խորէն եւ Տ. Եղիշէ վարդապետներ ու Խորէն Թոսրով վարժապետներ՝ մէկ մէկ տարի:

Այդ ատեն կարեւոր աշակերտները կը հեռանան՝ դպրոցին կարգ ու սարքը կը խանգարի, մինչեւ 69, երբ վերստին զարթման առարկայ կ'ըլլայ:

Դպրոցին կարեւոր եւ ծանօթ աշակերտներն են հետեւեալները: Տ. Ներսէս վարդապետ (ուսուցիչ, Առաջնորդ). Տ. Եղիշէ վարդապետ Կարապետեան (ուսուցիչ, եւն.) Տ. Խադ վարդապետ (հանգուցեալ) Տ. Ղեւոնդ քահանայ Զիարէթցի (հանգ. ուսուցիչ) Արմենակ էֆ. Խանաղալեան (երբեմն ուսուցիչ) Առաքել էֆ. Աւետիսեան (ուսուցիչ, այժմ վաճառական Կարին). հանգ. Յովհաննէս Տ. Մանուէլեան Զիարէթցի, վաղամեռիկ Լեւոն Տոմեցի (ուսուցիչներ). Զաքար վարժապետ Զիարէթցի, Զիարէթցի Հայկ եւ Առաքել (ուսուցիչներ) ու դեռ շատեր, զորս չենք յիշեր:

ԳԵՂԱՄ

ՄԵԾ ԽԱՐԴԱԽՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ՇՈՒՐՋԸ

ԻՒՄՊԷՐ-ՔՐԱՈՒՖՈՐՏԻ ԳՈՐԾԸ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի)

ՓԱՐԻԶ, 9 Յուլիս

Մեծ Խարդախուհին հիմա ալ Մեծ Սատանուհի մը եղաւ: Ամիսներ անցան ահա ու Տիկին Իւմպէր եւ Ընկ. աներեւոյթ կը մնան միշտ: Չէ թէ միայն Ֆրանսայի, այլ ամբողջ երկրագունդի ոստիկանութիւնը շուարած մնացեր է: Արդարեւ, [illegible] գործ է... խենթենալիք նոյն իսկ. երեւակայեցէք պահ մը ոստիկանութեան այժմու կազմակերպութիւնը իր բոլոր կատարելութիւններովը: Միջազգային ցանց մը որ կը տարածուի ամբողջ երկրիս վրայ ու իր մէջ կ'ամփոփէ բոլոր ազգութիւնները, որու անհամեմատ խիտ ծակտիքներէն ուրիշ պարագաներու մէջ ճանճ մը իսկ չէր կրնար ճողոպրել, Տիկին Իւմպէր անցաւ ու անցուց իրենները դրան համարձակ եւ ո՛վ գիտէ այս վայրկեանիս ո՛ւր կը վայելէ իր վերջին միլիոնները: Ամէն տեղ հարիւրէ աւելի անգամ տեսնող եղաւ զանոնք. չէ՞ մի որ քսանըհինգ հազար ֆրանք հինգուն դրամ կը սպասէ անոնց հետքը գտնողին, իբր վարձք. սա կը բաւէ շլացնելու շատերը ու ամենափոքր նմանութիւն ունեցող մը իսկ իբր Տիկին Իւմպէր հրատարակելու. հաւատացէք որ ես ալ քսանըհինգ հազար ֆրանքին բո՛ւհ չեմ ըսեր. ու օր չի պատահիր որ փողոցները քալած ատենս երբ պատահմամբ հազարներուն վրայ խորհիմ, սաստ հատ չափ Տիկին Իւմպէր կամ Ռոմէն տ'Օրինեաք չի տեսնեմ:

Բայց քանի մը օրէ ի վեր դարձեալ զանգակի ձայն մը կը հնչէ Պելճիքայի կողմէն. ու այնպէս կ'երեւի թէ մինչեւ հիմա հնչած զանգակներու ձայնէն աւելի զօրաւոր է ու եթէ ոստիկանութիւնը ուզէ հետեւիլ այդ ձայնին, Տիկին Իւմպէրի գործը դէշ է:

Անկէ քանի մը օր առաջ մարդուն մէկը Պրիւքսէլի մէջ կառք մը կը տեսնէ որ կանգ կ'առնէ նամակատան առջեւ եւ տիկին մը ու պարոն մը վար կ'իջնեն անկէ: «Տիկին Իւմպէ՛ր... Ռոմէն տ'Օրինեաք...» կը գոչէ ինքնիրեն մարդը ու կը հետեւի անոնց: Պարոնը կը մօտենայ պաշտօնէի մը ու կը հարցնէ թէ R. M. O. հասցէով նամակ մը կա՞յ: Ու ապա իր չորս դին նայելէ վերջը կամացուկ մը՝ «տ'Օրինեաք» հասցէով նամակ մը կը հարցնէ: Ալ տարակոյս չի մնար մարդուն քով ու կ'երեւակայեմ թէ քսանըհինգ հազար ֆրանքը ձեռք ձգելու վստահութիւնը ինչ վիճակի մէջ դրաւ զինքը այդ վայրկեանին: Ճիշդ այդ պահուն դատական պաշտօնեայ մը հոնկէ կ'անցնի. մարդը թեւէն կը բռնէ ու

—Սա երկու անձերը չէ՞ք ճանչնար կը հարցնէ:

—՞...

—Տիկին Իւմպէր...

—Շատ աղէկ հետեւեցէք անոնց:

Մարդը կառքի մը մէջ կը նստի ու կը հետեւի մինչեւ կայարան, ուր երկու անձերը այդ պահուն մեկնող կառախումբ մը կը նստին... ու մարդը չմոռցած ետեւնուն կը նայի: Ասոր վրայ պելճիքական ոստիկանութիւնը գործի կ'անցնի. Բարիզ կը հեռագրուի անմիջապէս ու ասկէ ալ ոստիկաններ կը մեկնին: Միեւնոյնաժամ կը հեռագրեն երկաթուղիի կայարաններու պաշտօնեաներուն, որպէս զի գիտցուի թէ ո՛ր կայարանը իջած են: Ալ ամէն մարդ շրջականները կը վկայէ թէ տեսած են զանոնք, մանաւանդ Լուվէնի բնակիչները վստահ են բոլորովին թէ մէկ երկու օր առաջ անկէ անցեր են... վերջապէս ամենուն կ'երեւի թէ այս անգամ մուկը ցանցին մէջ ինկած է. չէ՛, եթէ այս անգամ ալ սուտ ելլէ, հաւատով խոստովանիմ թէ Տիկին Իւմպէր Մեծ Սատանուհի մըն է միանգամայն:

* * *

Մինչդեռ ոստիկանութիւնը անօգուտ արշաւանքներ կ'ընէ հոս ու հոն, անդին հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Լէտէ ժամանակը չի կորսնցներ: Այլեւայլ խուզարկութիւններու միջոցին ձեռք ձգած գրութիւնները քննելով կը զբաղի: Անոնցմէ մեծ մասը Պ. Բարմանթիէի՝ Բրատֆորտներու հետ ունեցած թղթակցութիւնն է: Այնպէս կը թուի, զոնէ մինչեւ հիմա եղած քննութիւններէն թէ Բարմանթիէ Տիկին Իւմպէրի կեանքին մէջ խաղալիկ մըն է եղեր սոսկ, միայն թէ յետին ծայր միամիտ եղած է, միամտութիւն մը որ ինչ ինչ պարագաներու մէջ մինչեւ տխմարութեան հասած է: Տեսնենք թէ մինչեւ վերջն ալ պիտի մնա՞յ նոյն միամիտն ու սխալը, թէ չէ պիտի գտնուին գրութիւններ որ իր մեղսակցութիւնը երեւան հանեն, կարելի է: Վասն զի տակաւին Պ. Լէտէ հազիւ կէս ճամբան հասած է, դեռ գործի սկիզբէն մինչեւ 1891 տարւոյն թուղթերը միայն կարողացած է քննել, ու կը մնայ տակաւին 1891էն մինչեւ 1902. համբերութիւն կը մաղթենք, մանաւանդ ամրան այս տաք օրերուն մէջ:

* * *

Կէտ մը կայ սոյն խարդախութեան մէջ որ տակաւին չէ լուսաբանուած: Ո՞վ եղած է այս գործերուն հնարիչը. Տիկին Իւմպէրի համբաւին պէտք է միայն վերագրել զայն, թէ չէ ուրիշ անձի մը, որ հնարիչը եղած է ու միանգամայն գործին բուն տէրը: Ըսողներ եղան թէ գործին գլուխը եղած է Պ. Կիւսթավ Իւմպէր, նախկին դատական նախարարը, որ Տիկին Իւմպէրի կեսրայրն է. բայց մինչեւ այսօր զօրաւոր փաստ մը մէջտեղ չելաւ սոյն ամբաստանութիւնը արդարացնող: Ո՞վ ալ ըլլայ ան, անշուշտ եղած է մէկը Տիկին Իւմպէրի ետին. մէկը որ քաջ հմուտ էր դատական ամէն ծակ ու ծուկերուն, ոլորապտոյտ ճամբաներուն, վասն զի որքան ալ որ կը խոնարհինք կնոջ սատանայական համբաւին առջեւ, այսու հանդերձ չենք կրնար երեւակայել թէ Տիկին Իւմպէր դատաւորներէն աւելի դատաւոր ու փաստաբաններէն աւելի փաստաբան մը եղած ըլլայ:

Ն. ԱՐՇԱՐՈՒՆԻ

Յ. Գ.—Վերջին պահուն կը տեղեկանանք թէ Պելճիքայի նոր հետքն ալ սուտ է եղած: Շատ աղմուկ ու ոչինչ արդիւնք. կեցցէ Մեծ Սատանուհին: Ն. Ա.

ԲԻՉ ՄԸ ԲՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ԿԵԱՆՔԸ, ՄԱՆՐԷՆԵՐԸ ԵՒ ՄԱՀԸ

Բ

Ապրող էակները ըլլան բուսական կամ կենդանական, ունին մէկ քանի յատկութիւններ, որոնք դիւրաւ կը զանազանուին անգործարանաւոր մարմիններէ: Անոնք են տեւողականութիւն, որոշ ձեւ մը, բնագիտական ինչ ինչ պայմաններու գոյութիւն (օդ, ջուր, տաքութիւն, սնունդ), զինքը կանխող սերմ մը, աճում, մանում եւ մահ՝ որոնք շատ ատեն կը ներեն գծել որոշ սահման մը ապրող էակի եւ անգործարանաւոր մարմնոյ մը միջեւ: Սակայն երբ ուզենք գիտական, ճշգրիտ եւ կատարեալ գաղափար մը ունենալ գործարանաւոր եւ անգործարանաւոր էակներու տարբերութեանց վրայ, պէտք է որոնենք ինչ ինչ հանգամանքներ, զորս կը շարայարենք յաջորդաբար:

1. Քիմիական յատկութիւններ.—Ամէն ապրող էակ (բոյս կամ կենդանի) իր ամենապարզ ձեւին տակ իսկ բաղկացած է զանազան տարրերէ եւ չունի երբեք այն միօրինակ բաղադրութիւնը, որ յատուկ է շատ անգործարանաւոր մարմիններու: Այս վերջիններու կազմածը անփոփոխ կը մնայ այնչափ ժամանակ որչափ արտաքին զօրութիւն մը (լոյս, տաքութիւն, ելեկտրականութիւն եւայլն) չմիջամտէ, մինչդեռ գործարանաւոր մարմին մը որչափ որ կենսական յատկութիւնը չէ կորսնցուցած, ենթակայ է ամէն վայրկեան զանազան [illegible] փոփոխութիւններու:

Ապրող էակ մը կը բաղկանայ հետեւեալ տարրերէն. ածխածին, թթուածին, ջրածին, բորակածին, ծծումբ, լուսածին, քլօր, բօտասիոմ, նատրոն, կրածին, մակնեզի, երկաթ, սիլիկ, ֆլիւօր, նոյն իսկ իոտ, պռոմ, պղինձ՝ որոնք տարբեր տարբեր քանակութիւններով միանալով կը կազմեն մարմնոյն իւրաքանչիւր գոյացութիւնը: Այս գոյացութիւններու ամէնէն կարեւորն է ալպիւմինը (հաւկթի ճերմկուց):

2. Ուժային յատկութիւններ.—Ամէն ապրող էակ առաջ կը բերէ կենդանի ույժեր, ինչպէս շարժում, ջերմութիւն, ելեկտրականութիւն եւ այլն: Այնպէս կը թուի թէ բոյսերը այս օրէնքին չեն հպատակիր եւ բացառութիւն կը կազմեն. բայց այս բացառութիւնը աներեւոյթ է եւ բոյսերու քով տաքութեան արտադրութիւնը կարելի է շատ դիւրաւ տեսնել ինչ ինչ պայմաններու տակ (ծլարձակութիւն=germination, ծաղկում=floraison):

Բարձր դասակարգի բոյսերուն քով շարժումը գոյութիւն ունի նոյն իսկ բջիջներուն մէջ, հոն ուր բուն իսկ կենսական գործունէութիւնը տեղի կ'ունենայ: Սակայն բոյսին գործարանները ներկայացնող տերեւները, ծաղիկներն ալ մասնակի շարժումներ կրնան ունենալ:

Ապրող էակները չեն ստեղծեր այս զօրութիւնները. անասունները կը գտնեն զանոնք բոյսերու շնորհիւ պատրաստուած սննդեղէններու քիմիական ույժին մէջ, իսկ բոյսերը կ'իւրացնեն այս ույժը արեգական ճառագայթներէն: Ուրեմն արեգակը կեանքի մեծ շարժիչն է եւ ապրող էակները անդադար կը փոխեն եւ կը ձեւափոխեն արեգական կենսաւէտ ճառագայթներու ույժը, առանց զայն ոչնչացնելու: Ապրող էակը ինչպէս որ չի կրնար ստեղծել ([illegible]) կամ ջնջել նիւթը, նոյնպէս չէ կարող կործանել եւ ոչնչացնել ույժը. այլ միայն կը փոխէ անսահման կերպով անոնց արտայայտութեանց եղանակը, ձեւը, մնալով միշտ

ՆՈՐ ՎԷՊ (46)

ԴԱՏԱՐԿԱՊՈՐՏԸ

ԺԴ

Մարքիզուհին դղեակի մը մէջ առանձնացած ծեր ամուսինի մը հետ, ձանձրոյթ կը զգար. Ֆիլիպէրի ժամանումը, իր կեանքին միօրինակութիւնը խզելով՝ տասնըութ տարեկան աղջկան մը զուարթութիւնը առաջ բերած է իր մէջ: Լօրանս երախտապարտ եղած էր անոր, եւ երախտապարտութենէ մինչեւ սէր, մեծ ճամբայ մը չկայ, կ'ըսեն, մանաւանդ երբ սէր ներշնչող անձը գեղեցիկ ու մտացի երիտասարդ մը ըլլայ: Ֆիլիպէրի գեղեցկութիւնը յայտնի էր, իսկ գալով մտացի ըլլալուն, Լօրանս այդ մասին կը սխալէր, քանի որ իր կարծածին չափ սրամիտ չէր ան: Ասով հանդերձ, մարքիզուհին կը սիրէր այդ կեղծաւոր մարդը, որ կը ժպտի, երբ կ'ուզէ խածնել եւ որ կը վիրաւորէ գգուել ուզած ատեն: [illegible] կը զգար որ գերկոմսին նկարագիրը նուազ անկեղծ չէր եւ լեզուն աւելի դիւրաթեք: Սակայն անոր կը վերագրէր այնպիսի յատկութիւններ, որոնց հետքը անգամ չկար անոր քով: Իր վառ երեւակայութեամբ, հաճոյք կը զգար բանաստեղծական լուսապսակով մը շրջապատելու գերկոմսը: Երբ Ֆիլիպէր տը Բրաթէնրօս, իր [illegible] բռնութեամբ ու վիրաւորիչ հեղնութեամբ փշրեց իր անուցած անուրջը, Լօրանս իսկոյն բժշկուեցաւ իր սէրէն, զգացած զայրոյթին, կամ աւելի ճիշդ կ'ըլլայ ըսել, զգացած նողկանքին պատճառաւ: Այնուհետեւ ամէն ճիգ թափեց իր մաքէն վտարելու համար յիշատակ մը, որ զարշանք կ'ազդէր իրեն. սկսաւ ալ եւս չխորհիլ իր անխոհեմ սիրոյն վրայ, իբր թէ դէշ երազ մը եղած ըլլար ան, որուն զարթնումը փրկած էր զինքը: Անդունդէն ազատած ըլլալու գոհունակութիւնը հանգիստ եւ երջանկութիւն կը պատճառէր իրեն: Այդ բարոյական վերականգնութեան շնորհիւ էր որ թեթեւաքայլ եւ անվրդով սրտով մը՝ Թիպլիբուի հետ կը յառաջանար այն կանաչագեղ ճամբուն երկայնքը, որ մօտակայ գիւղը կը տանէր:

Լօրանս չորս-հինգ հիւղակ մտաւ, ուր քաղցր մխիթարութիւններ եւ դրամական նպաստներ ձգեց: Ողորմութիւն տուած ատեն՝ բարերարուհիի մը հովեր չունէր, այլ պարտականութիւն կատարողի մը ձեւը: Թիպլիբու յուզուած էր:

—Փա՛ռք Աստուծոյ, ըսաւ Լօրանս զուարթօրէն, երբ իր այցելութիւնները վերջ գտան, հիւանդներս աղէկ են եւ աղքատներս քաղցած երեւոյթ մը չունին: Այսօր մեծապէս երջանիկ կը զգամ ինքզինքս:

Լօրանս խօսած ատեն ընկերակցին կը նայէր: Իսկոյն իր զուարթութիւնը անհետացաւ եւ ստուեր մը մթագնեց իր ճակատը:

—Ի՞նչ ունիք, ըսաւ մարքիզուհին անձկութեամբ: Որքա՜ն աժգունած ու այլայլած էք. յոգնութի՞ւն կը զգա՞ք միթէ:

Արդարեւ երկու յաջորդական պտոյտներուն պատճառած յոգնութիւնը, իր վերջին կոտտանքը եւ մանաւանդ մարքիզուհիին ներկայութեան իր մէջ առաջ բերած յուզումը ջլատած էին իր ուժերը, որոնք կատարելապէս չէին կազդուրուած դեռ:

—Ո՛չ յոգնած եւ ո՛չ ալ ցաւ կը զգամ, այլ երջանիկ տեսնելով ձեզ՝ կը հրճուիմ, մրմնջեց Թիպլիբու:

—Ո՛չ, պարոն, ո՛չ, այսպէս չէք խաբեր զիս, դուք անհանգստութիւն մը կը զգաք: Պահ մը նստինք հոս եւ յետոյ շարունակենք մեր ճամբան:

Մարքիզուհիին այս հոգածու խօսքերը, որոնք անկեղծ սրտէ մը կը բխէին, յուզեցին Թիպլիբուն: Այդ միջոցին կ'անցնէին մարգագետնի մը մէջէն, ուր օձապտոյտ կը յառաջանար առուակ մը, կիսովին ծածկուած խոտին տակ: Նշդարենիներու ստուերին տակ նստան: Ջուրին խոխոջը, միջատներուն բզզիւնը միայն կը վրդովէին հովտին լռութիւնը, որուն ծիծաղկոտ շրջապատները եւ զմրուխտէ կանաչ գորգը արժանի էին Բօլ Բօթթէրի հովուերգական վրձինին:

Պահ մը լուռ մնացին երկուքն ալ. մարքիզուհին խոհուն կերպարանքով մը՝ ճերմակ ձեռքերուն մէջ կը տրորէր երիցուկի ցօղ մը. Թիպլիբու առուին վրայ յառած իր աչքերը, երազուն նայուածքով մը կը հետեւէր ջուրին հոսանքէն քշուած քանի մը տերեւներու: Այդպիսի կացութիւն մը չէր կրնար երկար տեւել, առանց տաղտկալի ըլլալու: Լօրանս հասկցաւ այդպէս ըլլալը եւ առաջին անգամ խզեց լռութիւնը:

—Ըսել է չընդունեցի՞ք Պ. տը Թրէմանայի առաջարկութիւնը, ըսաւ Լօրանս յանկարծ:

Թիպլիբու զարմանք յայտնող դէմք մը առաւ. մարքիզուհին ինչպէս տեղեկացած էր Պ. տը Թրէմանայի եւ իր միջեւ տեղի ունեցած խօսակցութեանց:

—Կը զարմանա՞ք թէ տեղեկութիւն ունիմ ամուսինիս եւ ձեր միջեւ տեղի ունեցող խօսակցութենէն. պատճառը սա է որ քիչ մը մեղսակից եմ իր առաջարկին: Նոյն իսկ կը խոստովանիմ թէ, դղեակին մէջ ձեզի քարտուղարի պաշտօն մը առաջարկելու թելադրիչը ես եղայ, դղեակին մէջ վար դնելու համար ձեզ: Մարքիզը շատ կը փափաքի մեր քով ունենալ ձեզ:

Թիպլիբու հազիւ կրցաւ զսպել իր յուզումը, լսելով որ նոյն ինքն մարքիզուհին առաջարկած էր այդ պաշտօնը, Պ. տը Թրէմանայի միջոցաւ: Ուստի [illegible] ըսաւ.

—Տիկի՛ն, հաւատացէք որ խորապէս յուզուած եմ այն փափուկ հոգածութեան համար, զոր ինծի նկատմամբ ցոյց կուտաք: Ասով հանդերձ, չեմ կրնար ընդունիլ այդ նոր երջանկութիւնը:

—Եթէ կը հաւատաք որ երջանիկ պիտի ըլլաք Թրէմանայ դղեակին մէջ, այն ատեն ինչո՞ւ կը մերժէք: Ինչո՞ւ վերսկսիք կեանք մը, որ իրաւ է որ գոհացում կուտայ ձեր հպարտութեան, բայց անհամաձայն է ձեր [illegible] ու սրտին հետ:

—Այնպէս պէտք է, տիկին:

—Ձեր արժանապատուութիւնը թոյլ չի տար որ ողորմութիւն մը ընդունիք, որ հանգիստ պաշտօնի մը ձեւին տակ կը ներկայանայ: Պարոն Թիպլիբու, մէկդի նետեցէք այդ [illegible], որոնք հասարակ անօգտութիւն մը միայն կրնան [illegible]: Մատուցուած ամէն ծառայութիւն ողորմութիւն չէ՞ միթէ. ես կը շիկնի՞մ, իմ կեանքս ձեզի պարտական ըլլալուս համար:

—Կը ներեմ ձեզի, բայց պէտք է ըսէք որ ինչո՞ւ համար պարտականութեան ու պատուոյ դէմ գործած պիտի ըլլաք, Պ. տը Թրէմանայի առաջարկը ընդունելով: Ասոնք շատ խոշոր բառեր են, երբ խնդիրը կը դառնայ այսքան փոքր բանի մը վրայ:

—Տիկի՛ն, աղքատին համար, աշխատութիւնը պարտականութիւնն է, եւ անկախութիւնը՝ պատիւ:

(Շարունակելի)

հպատակ բնութեան երկու մեծ սկզբունքներու՝ որոնք են Ճնւթին մշտնջենաւորութիւնը եւ ուժի համազօրութիւնը։

Նոյն իսկ անոնց համար որոնք չեն ընդունիր թէ «կեանքը բնագիտական եւ քիմիական բարդ խնդիր մըն է, այն մտօքով թէ բնական եւ քիմիական զօրութիւնները պիտի ազդեին լոկ միայնակ ապրող էակներու վրայ, պէտք է սակայն ընդունիլ թէ միայն բնագիտութիւնը եւ տարրագիտութիւնը կարող են մեզ տալ կեանքի երեւոյթներու մեքենական բացատրութիւնը։»

Բայց եթէ վերջնական եզրակացութեան մէջ կը տեսնենք թէ գործարանաւոր կազմածը կը հնազանդի միեւնոյն օրէնքներուն, ինչպէս անգործարանաւոր մարմինը, գործարանաւոր մարմիններու չամանդաղային կազմութիւնը շատ աւելի բաղադրեալ ըլլալով, այդ չամանդաղներու, հիւլէներու փոխադարձ յարաբերութիւնները եւ ազդեցութիւնները շատ պարագաներու մէջ մեր հետազօտութիւններէն կը վրիպին եւ այս պատճառով կենսական երեւոյթները կը թուին խուսափիլ տարրաբանագիտական օրէնքներէ, որոնց իսկապէս եւ ճապէս ենթարկուած են, իրենց մեքենական երեւոյթներուն տեսակէտով։

3. Արտաքին ձեւ.— Ապրող էակները անձնական ձեւ մը ունին որ թէեւ երկրաչափական ըլլալէ հեռու է, սակայն միեւնոյն տեսակի անհատներու համար միշտ միեւնոյնն է։ Ամէն անհատ կը ջանայ վերահաստատել իր նախկին ձեւը, երբ դիպուածը կամ ուրիշ պատճառ մը զայն փոխէ, օրինակի համար վէրքը կը սպիանայ (cicatriser), կամ անդամահատութենէ յետոյ անդամին վերանորոգումը կամ վերաստեղծումը ինչպէս մողէզին պոչը, խեցգետնի թաթը եւ այլն։ Ապրող էակներու այս յատկութիւնը, որ բացարձակ եւ համօրէն զանազանութեան սահման մը դնել կը թուի գործարանաւորներու եւ անգործարանաւորներու մէջ, կը գտնուի նաեւ բիւրեղներու մօտ, ինչպէս ապացուցց Բասթէօր։ Երբ օրինակի համար բիւրեղի մը անկիւնները կոտրելով ներմուծենք զայն, բիւրեղը արտադրող հեղուկին մէջ, քիչ յետոյ միեւնոյն անկիւնները միեւնոյն ձեւին տակ կը վերանորոգուին։ Բայց միշտ կարելի է բիւրեղ մը զանազանել գործարանաւոր էակէ մը։ Բրոյնեա. առաջինը կրնայ մեծնալ, այսինքն իր ամբողջութեան վրայ հաւաքել յաւիտենականապէս նոր մասնիկներ, իսկ գործարանաւոր մարմին մը որոշ չափ, հասակ մը ունի եւ այդ սահմանը չէ կարող անցնիլ, որչափ առատ սնունդ ալ հայթայթենք։

4. Ֆիզիքական հանգամանքներ. Աճումն.— Ամէն ապրող էակ նախահայրէ մը կը սերի ձուի կամ հունտի մը միջոցով եւ յաջորդական զանազանութեամբ կը հասնի իր զարգացման աստիճանին։ Այս երեւոյթը ծնունդն է։ Հոտ անհատն ալ իր կարգին, երբ կատարեալ վիճակին հասնի, իր յաջորդ սերունդին պիտի յանձնէ կենսական շարժման սկզբունքը, ինչպէս որ լամբար մը մարելէ առաջ իր լոյսը կուտայ անոր որ զինքը պիտի փոխանակէ։

Բ. Սննդառութիւն.— Կենդանին կամ բոյսը աճելու եւ իր գոյութիւնը պահպանելու համար անդադար սնունդի պէտք ունի՝ զոր կը քաղէ արտաքին աշխարհէն. այս գործողութիւնը Սննդառութիւնն է։ Սնունդը կազմող տարրերը մարմնոյն մէջ ներքին աշխատութեամբ կ՚իրացուին։ Բիւվիէ սննդառութեան աշխատութիւնը կը կոչէ կենսական յորձանք (tourbillon vital)։ Մարմինը իրացնէ կը նմանի յորձանքի մը, որուն արտաքին աշխարհէն իւրացուցած սնունդը անդադար կը շարժնակի։ Ապրող էակներու մէջ եւ վազող ջուրերու վրայ կազմող յորձանքներու այս նմանողութիւնը այնքան իրաւացի է որքան նկարուն եւ տպաւորիչ։ Սնունդի շնորհիւ էակը կը հաստատէ իր շահը եւ կորուստը (աշխատութիւն, քրտինք, արտաքսուած նիւթեր եւայլն)։

Գ. Մահ.— Բայց այս հաւասարակշռութիւնը մշտատեւ չէ։ Սնունդը չկրնար յաւիտենականապէս վերանորոգել ապրող էակին սպառած ոյժերը. կը հասնի ժամանակ մը որ կեանքի էութիւնը կազմող սննդառական կամ ո եւ է ուրիշ շարժում գոյութիւն ունենալէ կը դադրի, կենդանին աւելի կը կորսնցնէ քան կը շահի։ Այս երեւոյթը կը կոչուի մահ։

Ապրող էակները ուրեմն կը ծնին, կը սնանին եւ կը մեռնին։ Սակայն այս երեք երեւոյթները բնութեան ամբողջութեան վրայ ոչինչ կ՚աւելցնեն, ոչինչ կը պակսեցնեն. Ճնւթը եւ ոյժը կը մնան միշտ անգործածելի։

Անգործարանաւոր մարմինները չեն ներկայացներ այս երեք երեւոյթները եւ կը մնան յաւիտենականապէս իրենց նախկին ձեւին մէջ, մինչեւ որ արտաքին պատճառ մը չգայ խանգարել իրերու վիճակը։

Մօնբէլիէ Մ. Կ. ՄԱԼԱԲԵԱՆ

ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԱՏԱՓԱԶԱՐ

Վարժարանիս նոր տարեշրջանը պիտի սկսի սեպտեմբեր 10ին (Ն. Տ.) Դշ.։ Գիշերօթիկներու տարեկան թոշակն է 12 օսմ. ոսկի, որուն կէսը պէտք է վճարել սեպտեմբերի սկիզբը, եւ միւս կէսը յունուարի մէջ։ Դաշնակի դաս առնողները 3՝ իսկ երգեհոնի դաս առնողները 1½ ոսկի աւելի կը վճարեն։

Վարժարանիս յայտագիրը փափաքողներուն ձրի կը ղրկուի։ Թղթակցութեանց համար գրել առ Տօքթ. Ս. Գավաֆեան, ատենապետ խնամակալութեան Ատափազար։

828 4—10

Արտաքին Լուրեր

ՍԵՐՊԻԱ ԵՒ ՍԵՒ ԼԵՌ

Միրքօ իշխանին ամուսնութիւնը.— Աւստրիոյ-Հունգարիոյ մտածումները.— Սերպիոյ եւ Սեւ Լերան յարաբերութիւնները։

Վիեննա, 10 յուլիս.—(Թղթակցէ թղթակցէն).—Բեշեր Լոյդ մասնաւոր յօդուած մը հրատարակած է Սեւ Լերան իշխանին նկատմամբ՝ անոր որդւոյն՝ Միրքօ իշխանին ամուսնութեանը առթիւ՝ Օրդ Նաթալի Քոնսթանթինովիչի հետ։ Այդ յօդուածը մասնաւոր շահեկանութիւն մը ունի, վասն զի պատճառներ կան կարծելու թէ Աւստրիոյ մէջ այնքան նպաստաւոր աչքով չի նայուիր Միրքօ իշխանին ամուսնութեան՝ Ալեքսանդր թագաւորին մէկ ազգականուհիին հետ։ Աւստրիա-Հունգարական տեսակէտով՝ Միրքօ իշխանը կարելի է նուազ ընդունելի ընտրելին է։ Սեւ Լերան Տանիլօ իշխանին ամուսնութիւնը Մեքլէնպուրկ-Շվերինի դքսուհիին հետ ամուլ մնացած ըլլալով, Միրքօ իշխանը եւ կամ անոր յաջորդներէն մէկը կրնայ օր մը Սեւ Լերան իշխան ըլլալ, ուրեմն Սերպիոյ արքունիքին մէկ ազգականուհիին հետ անոր ամուսնութիւնը կրնայ չափազանց մերձեցում մը առաջ բերել Սերպիոյ եւ Սեւ Լերան միջեւ։ Այդ կերպով գոյացած վիճակը պիտի կրնայ ձգողական զօրաւոր ազդեցութիւն մը գործել Հունգարիոյ եւ շրջականներուն սլաւ օրթոտոքս բնակիչներուն վրայ։ Բեշեր Լոյդ յիշելէ յետոյ Սեւ Լերան իշխանին կարգ մը արարքները Օպրէնովիչներու դէմ, ի նպաստ իր փեսին՝ Քարաճորճեվիչ իշխանին, կ՚ըսէ թէ այդ վերջնոյն ընտանիքը շատոնց ի վեր իր կարեւորութիւնը կորսնցուցած է։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ Նիքոլա իշխանը հիմա ուրիշ ձեւի մը տակ միեւնոյն նպատակին կը դիմէ՝ իր տղան ամուսնացնելով Ալեքսանդր թագաւորին մէկ ազգականուհիին հետ։ Բեշեր Լոյդ նաեւ կ՚ըսէ.—«Կը հաւատանք թէ Միրքօ իշխանը ճիշդ իր հօրը կը նմանի եւ թէ, ամէն տեսակէտով, շատ վեր է իր մեծ գահիկ եղբօրմէն՝ Տանիլօ իշխանէն եւ կրնայ ըլլալ որ ապագային անոնց մէջ այնքան համաձայնութիւն չտիրէ. հետեւաբար Նիքոլա իշխանը կ՚երեւայ թէ կը փափաքի իր որդւոյն՝ Միրքօ իշխանին գործունէութեան շրջանակ մը ապահովել Սեւ Լեռնէն դուրս եւ այդ նպատակին համար Սերպիայէն զատ ուրիշ բանի մը վրայ չէր կրնար մտածել։ Այդ բոլոր խորհուրդները ցոյց կու տան թէ Միլան եւ Օպրէնովիչ իրաւունք ունէին իրենց այն համոզման համար թէ Սեւ Լերան իշխանը աւելի իր փեսին Քարաճորճեվիչի բարեկամ է եւ փափաքող որ Օպրէնովիչներէն աւելի փայլուն դիրք մը ունենայ։»

ԷՏՈՒԱՐՏ Է. Ի ՎԻՃԱԿԸ

Բարւոքումը.— Թագադրութիւնը.— Բժշկական լրագիրներուն կարծիքը.— Աւստրալիոյ մէջ։

Լոնտոն, 10 յուլիս.— Էտուարտ թագաւորին առողջական վիճակին բարւոքումը կը շարունակէ։ Ստոյգ աղբիւրէ առնուած լուրի մը նայելով, թագադրութիւնը օգոստոս 9ին պիտի կատարուի։ Անգլիական բժշկական թերթ մը, Էտուարտ թագաւորին առողջական վիճակին վրայ խօսելով, կ՚ըսէ.— «Երջանիկ ենք ծանուցանելով որ թագաւորին առողջական վիճակը անցեալ շաբթու գոհացուցիչ յառաջդիմութիւններ ըրած է, յուսացուածէն շատ աւելի արագ կերպով։ Էտուարտ Է. կէտ առ կէտ գործադրած է բժիշկներու յանձնարարութիւնները՝ վիրաբուժական գործողութիւնը կատարուած օրէն ի վեր։ Տասը օրէ ի վեր թագաւորին առողջական վիճակը մեծ արագութեամբ բարւոքած է. բոլոր ուժերը վերստացած է, թէեւ վիրաբուժական գործողութեամբ բացուած վէրքը տակաւին կը պահանջէ զայն անկողնէն չելլելու եւ երկնին միայն ննջարանի վրայ ընկողմանելու։ Թէեւ հիւանդութեան մասին զանազան անհիմն զրոյցներ կը շրջին, սակայն անգամ մըն ալ հարկ է յայտարարել թէ վիրաբուժական գործողութեան առթիւ ոչ եւ է ծանր ախտի հետքը չէ՛ տեսնուած, թէ այդ մասին կասկած ալ չկայ եւ թէ դարմանող բժիշկները համոզուած են որ հիւանդին վիճակը այլ եւս ոչ եւ է մտահոգութիւն չի պատճառեր։ Էտուարտ Է. պիտի կրնայ մօտերս դուրս ելլել Պըքինկհէմ պալատէն եւ անմիջապէս պիտի ծանուցուի թագադրութեան թուականը։

—Բժշկական Լէնսեթ լրագիրն ալ բացորոշ կերպով կը յայտարարէ թէ ծանր հիւանդութեան մը գոյութիւնը ենթադրելու համար կասկածի մը ստուերը անգամ չէ տեսնուած։ Նոյն թերթը կը յարէ.—«Հիւանդը քաղցկեղ չունի։ Կը յուսանք թէ մեր կողմէ եղած այս բացորոշ յայտարարութիւնը բոլորովին վերջ պիտի տայ արտառոց եւ միանգամայն անհաճ զրոյցներու։»

Մէլպուրն.—Աւստրալիոյ բոլոր մայրաքաղաքներուն մէջ, այս գիշեր, լուսավառութիւններ կատարուեցան Էտուարտ թագաւորին ապաքինման առթիւ։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Թրանսվալի պաշտօնաթուղթերը.— Պոէրներուն վերադարձը.— Պոէրներուն կորուստը.— Բենիները.— Գերման գերիները.— Գոհաբանական աղօթք.— Բարեյոյսի մէջ։

Պրէթորիա, 8 յուլիս.— Պոէրական նախկին կառավարութեան պաշտօնաթուղթերուն պահապանը, վերջերս, Բիլկրիմս Ռեսթի զինուորական իշխանութեանց ներկայացուցին յանձնեց բոլոր այդ պաշտօնաթուղթերը։ Անոնք կը պարունակեն գաղտնի տեղեկագիրներ որոնք կը պատմեն Պ. Քրիւկէրի յարաբերութիւնները օտար տէրութեանց հետ. նաեւ կը պարունակեն ծածկագիր թղթակցութիւնները։ Պրէթորիայի տեղեկութեանց գիւանին տնօրէնը կը թարգմանէ եւ կարգի կը դնէ այդ թուղթերը։

Տուրպան.—Կեդրոնացման բանակատեղերէն եկող ընտանիքները իրենց տեղերը կը վերադառնան։ Շաբաթ օրը 280 հոգի ճամբայ ելան, վաղն ալ 400 հոգի պիտի մեկնին։ Նաթալէն ծովի ճամբով եկողներէն ալ եւս արտօնագիր չի պահանջուիր։

Բեքուանա.— Կարմիր Խաչին կողմէ պատրաստուած վիճակագրութեան մը նայելով, Թրանսվալի պատերազմին ատեն երեք հազար եօթը հարիւր Պոէր սպաննուած կամ մեռած են վէրքերու հետեւանքով. գերի բռնուածներուն թիւն է երեսուն երկու հազար, որոնց եօթը հարիւրը մեռած են։ Պատերազմին սկիզբէն մինչեւ վերջը պատերազմիկ Պոէրներուն թիւը եղած է եօթանասուներկու հազար։

Պրէթորիա.—Բռնուեցաւ Պաղութօներու գլխաւոր պետերէն մէկը՝ Ճոէլ, բռնադատել Մաղէրու երթալու, ուր դատաստան պիտի ենթարկուի՝ իբրեւ մատնիչ։ Հետեւակներու գունդ մը եւ մաս մը ձիադանոթաձիգներ գացին Պաղութօլանտի սահմանագլուխը՝ ըլլալիք ընդդիմութիւնները արգիլելու համար։ Պաղութօլներու գլխաւոր պետ՝ Լէրոթօտի մասին մտահոգութիւն կը տիրէ, վասն զի կրնայ ըլլալ որ Ճոէլի միանայ, երբ այս վերջինը չհամակերպելու փորձեր ընէ։ Միւս կողմէ Ճոնաթան անուն պետ մըն ալ բոլորովին Անգլիացիներուն կողմը բռնած է։

Պէրմուտ.—Գերմանական Թոյանէս շոգենաւը հոս հասաւ՝ պատերազմական գերիները առնելու։

Քէյփթաուն.—Կիրակի օրը Բարեյոյսի գաղթավայրին հոլանտական եկեղեցիներուն մէջ գոհաբանական աղօթքներ պիտի կարդացուին՝ խաղաղութեան վերահաստատուած ըլլալուն համար։

—Մեծամեծ դժուարութիւններ կը պատճառէ քաղաքական այն կացութիւնը որ առաջ եկաւ Բարեյոյսի մէջ Հիմնական օրէնքին վերջնելուն նկատմամբ Պ. Ջէմպըլէնի ղրկած հեռագրէն եւ օգոստոս 20ին գումարուելու համար Խորհրդարանը հրաւիրուելէն։ Խորհրդարանական շրջանակներուն մէջ վրդովում կը տիրէ, վասն զի յայտնի չէ թէ երեսփոխաններէն որքանը ողջ են։ Յառաջդիմական կուսակցութիւնը որ չուարած է, պարտաւոր է յայտնել իր ընտրելիք քաղաքականութիւնը. բայց այդ կուսակցութիւնը ո՛չ նախարարապետին վրայ վստահութիւն ունի եւ ոչ ալ նախարարներուն։ Կուսակցութիւնը սպառնացած պիտի նկատուի, եթէ անոր անդամները պարտաւորուին Խորհրդարանին ներկայանալ՝ օգնելու համար Աֆրիքանտէրներու աջակցութեամբ տրուած որոշումներուն արձանագրութեան։ Յառաջդիմական կուսակցութեան անդամներուն համար բնաւ խնդիր չէ եղած որ տեղ կենան Խորհրդարանին մէջ իրենց ունեցած աթոռներէն։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Մաքսային նոր սակացոյցը.— Ֆրանսայի դիտողութիւնները.— Թիէն-Ձին.— Աւստրիոյ պահանջած հատուցումը։

Բէքին, 10 յուլիս.— Մաքսային սակացոյցներու յանձնաժողովը որ Շանկայի մէջ գումարում ունեցաւ, կը ծանուցանէ թէ սակացոյցի ծրագիր մը պատրաստուած է զոր բոլոր կառավարութիւնները ընդունած են, բացի ի Ֆրանսականէն։ Ֆրանսա իր գինիներուն, մետաքսեղէններուն եւ միւս արտադրութեանց համար՝ միւս կառավարութեանց կողմէ տրուելիքներէն աւելի նպաստաւոր պայմաններ կը պահանջէ։ Ֆրանսա կը սպառնայ մաքսային պատերազմ մը բանալ Չինու դէմ, եթէ ծրագրուած մաքսային նոր սակացոյցը գործադրուի։ Եթէ Ֆրանսա համաձայնի, այդ նոր սակացոյցը յառաջիկայ սեպտեմբերէն պիտի գործադրուի։

Բեօլն.—Պէրլինէն կը հեռագրեն Բեօլնիշէ Ցայթունկի.— «Թիէն-Ձինի մասին քիչ ատենէն պիտի հասկցուի թէ ո՛րքան անհիմն են Գերմանիոյ վերագրուածները։ Արդարեւ, ինչպէս կ՚իմանանք, Բէքինի օտար դեսպանները արդէն համաձայնած են այն պայմաններուն վրայ զորս Չին պարտաւորուած պիտի ընդունի՝ խաղաղ վերստանալու Թիէն-Ձինը։ Այդ պայմաններուն ամէնքն ալ շատ մեղմ են, եւ Գերմանիա պատճառ մը չունէր զանոնք խստացնելու։»

Վիեննա.— Աւստրիա-Հունգարիոյ կառավարութիւնը երկու հարիւր հազար քուրոն տուաւ ֆոն Թոմանի հարիւրապետին այրիին։ Այդ սպան որ աւստրիական զինուորներուն պետն էր, Բէքինի մէջ սպաննուեցաւ։ Նաեւ 1200 քուրոն ալ տուաւ իր զաւակներուն դաստիարակութեանը ծախքին համար։ Բէքինի աւստրօ-հունգարական դեսպանատան խորհրդական տեղը. ֆոն Բոսթհորն հարիւր հազար քուրոն ստացաւ՝ իր կրած վնասներուն համար։ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կառավարութիւնը դրամական հատուցումներ բրաւ վիրաւորուած նաւաստիներուն եւ մեռած նաւաստիներու ընտանիքներուն։ Այդ առատաձեռնութեան վրայ շատ նպաստաւոր կը խօսուի, մանաւանդ անոր համար որ Աւստրիա-Հունգարիա, միւս տէրութեանց պէս, իր պահանջած հատուցումները տարեկան երեսունորդ մասնավճարներով կը ստանայ Չինէն։

ՃԱՊՈՆ

Գորեայ մեծ-դուքսին ուղեւորութիւնը.— Ընդունելութիւնները.— Հու-Նանի Ընկերութիւնը։

Թոքիօ, 10 յուլիս.—Գորեայ մեծ դուքսը որ Թոքիօ ժամանեց, քանի մը օր պիտի մնայ պալատի մը մէջ՝ իբրեւ հիւր Ճափոնի կայսեր։ Գլխաւոր լրագիրները բան մը չեն ըսեր ռուս իշխանին այդ այցելութեանը վրայ։ Նուազ կարեւոր երեք թերթեր սիրալիր կերպով բարի գալուստ կը մաղթեն մեծ դուքսին, յայտարարելով որ Ռուսիոյ եւ Ճափոնի միջեւ հակառակութեան պատճառ մը չկայ։ Հիմնական հակառակութիւնը գլխաւորապար կը վերագրուի այն պարագային թէ երկու երկիրներուն յարաբերութիւնները բոլորովին քաղաքական հանգամանք մը ունեցած են, մինչդեռ հիմա Ծայրագոյն-Արեւելքի մէջ ռուսական երկաթուղիներու շինութիւնը նիւթական շահերու նոյնութիւն մը առաջ բերած է, որ պէտք է համաձայնութիւն մը գոյացնէ երկու ազգերուն միջեւ։ Ասկէ զատ Ռուսիոյ հաստատեալ քաղաքականութիւնը բնաւ չի հակառակիր անգլօ-ճափոնական դաշնակցութեան որ կնքուած է՝ խաղաղութիւնը պահպանելու եւ ազատ վաճառականութիւնը զարգացնելու նպատակով։ Ռուսիոյ եւ Ճափոնի միջեւ եթէ վէճեր ծագին, այդ նպատակները պիտի չիրականանան։

—Հու-Նանի շոգենաւային Ընկերութեան բոլոր բաժնեթուղթերը ծախուեցան։ Կազմակերպողները որոշեցին Չինացիներէն զատ ուրիշ օտարական չգործածել։

ԸՆԴԾՈՎԵԱՅ ՀԵՌԱԳՐԱԹԵԼԵՐ

Գերմանիոյ եւ Մ. Նահանգաց միջեւ նոր քէպլը.— Քսան միլիոն մարքի փոխառութիւն մը.— Պայմանադրութիւնը։

Պերլին, 9 յուլիս.— Գերմանիոյ անդրատլանտեան հեռագրաթելերու Ընկերութիւնը խնդրեց Պէրլինի սակարանէն պաշտօնապէս ընդունիլ հարիւրին 4 տոկոսով այն պարտաթուղթերը զորս Ընկերութիւնը շրջաբերութեան հանած է՝ Ասոր կղզիներուն ճամբով Գերմանիոյ եւ Մ. Նահանգաց միջեւ հաստատուելիք ընդծովեայ նոր հեռագրաթելին ծախքերուն համար։ Այդ փոխառութեան, որ քսան միլիոն մարք է, եւ յատկացուած նպատակին համար համաձայնութիւն մը գոյացած է Գերմանիոյ թղթատարական ու հեռագրական վերատեսչութեան եւ նոյն Ընկերութեան միջեւ։ Այդ համաձայնութիւնը կը տրամադրէ թէ ընդծովեայ հեռագրաթելին՝ Պորքումի եւ Ասոր կղզիներուն միջեւ եղած մասը եթէ 1904 տարիէն առաջ բանալու վիճակին մէջ ըլլայ, թղթատարական ու հեռագրական վերատեսչութիւնը 1904 տարիին համար 750,000 մարքի նպաստ մը պիտի վճարէ Ընկերութեան. նաեւ 1905էն սկսեալ տարեկան 1,710,000 մարքի նպաստ մը, մինչեւ որ աւարտի 1944 տարին, եթէ ամբողջ հեռագրաթելը 1905ի սկիզբէն բանալու վիճակին մէջ ըլլայ։ Ընկերութեան տրուած մենաշնորհին պայմանաժամը երկարած է մինչեւ 1944 դեկտեմբեր 31։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Բարեգործական մեծ պազար մը.— Ցաւալի արկած մը.— Սէնտըրրթի զինուորական վարժարանը։

Լոնտոն, 10 յուլիս.—Մէկուկէս հեքթար տարածութիւն ունեցող բարեգործական պազար մը չէր տեսնուած մինչեւ հիմա։ Այդ պազարը, որ կը գտնուի բուսաբանութեան արքայական Ընկերութեան պարտէզներուն մէջ, այսօր կէս օրէն յետոյ բացուեցաւ։ Վիճակագրութեանց սիրահարները հաշուեր են որ պարզուած վրաններուն կտաւներով կարելի էր տասներկուքէս անգամ ծածկել Ս. Պօղոս մայր եկեղեցիին մակերեսը։ Մեծն Բրիտանիոյ գրեթէ բոլոր ազնուականներուն կիները մասնակցութիւն ունեցան այս գործին մէջ։ Ալեքսանդրա թագուհին նախագահեց պազարի բացման հանդէսին եւ ազնուականուհիներու մէջէն ամենէն մանկամարդը լուսանկարներ պարունակող ալպոմ մը նուիրեց Ն. Վեհափառութեան։ Այդ ազնուականուհին երեք տարու է եւ կը կոչուի պառոնուհի Բիլիքթէն դը Լայթըն Պրոմուլում։ Ամերիկեան գաղթականութեան պատկանող կիներն ալ անգլիացի ազնուականուհիներուն չափ եռանդուն մասնակցութիւն մը ունեցան պազարին յաջողութեան գործին մէջ։ Ամերիկացի կիներէն մէկը իր բաժնին մէջ ունէր 207 քարաթ կշռող աղամանդ մը եւ 250,000 ֆր. արժէքով մարգրիտ մը։ Գէշ օդը խանգարեց հանդէսին գեղեցկութիւնը. փայլակներու, որոտումներու եւ հեղեղատարափ անձրեւի մը միջոցին ներս մտաւ թագուհին։ Ցաւալի արկած մը պատահեցաւ. մէկ քանի հետաքրքիրներ թագուհին անցքը տեսնելէ յետոյ, Լէնկէմի հրապարակէն կը յառաջանային, երբ շէնքի մը պատը վար իյնալով իր փլատակներուն տակ ջախջախեց զանոնք։ Բանուորի կին մը մեռաւ իսկոյն։ Ոմանք կայծակի կը վերագրեն այս արկածը, իսկ ուրիշներ կ՚ըսեն թէ շէնքին պատը չդիմանալով՝ բազմաթիւ դրօշներու ծանրութեան տակ փլեր է։

—Պատերազմական նախարար Պ. Պրոտրիք որոշեց արտաքսել Սէնտըրրթի զինուորական վարժարանէն վարժուած ուսանողները, մանաւանդ ամբողջ հարցաքննութեան. Եթէ ապացուցանեն որ ծանր պարագային միջադէպներուն չեն մասնակցած, իրենց հուլերեան կարգը չպիտի կորսնցնեն։ Լորտերու Ժողովին մէջ ալ խնդիր եղաւ եւ Լորտ Ռոպըրթս ըսաւ թէ վարժարանին մէջ ընդհանուր անկարգապահութիւն մը տիրելուն, հարկ էր ընդհանուր պատիժ մը տալ։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ազնուական լեհերուն յայտարարութիւնը.— Անհալթ Պէռնպուրկ դքսուհիին մահը.— Օդապարիկի արկած։

Բոզէնի նահանգին ազնուականները զեկոյց մը հրատարակելով Բրաքովիայի լրագիրներէն մէկուն մէջ, կը յայտարարեն թէ ներկայ չպիտի գտնուին յառաջիկայ սեպտեմբերին կատարուելիք ռազմափորձերուն։ Նաեւ կ՚ըսեն թէ խորապէս վշտացած են վերջերս արտասանուած բանախօսութեանց մասին, հետեւաբար չեն ուզեր տխուր հանգամանք մը տալ հանդէսին՝ իրենց ներկայութեամբ, թէեւ իրենք հաւատարիմ հպատակներ ըլլան Գերմանիոյ։ Միւս կողմէ կը ծանուցուի թէ համագերման Դաշնակցութիւնը եւ արեւելեան Բրուսիոյ Ընկերակցութիւնը համագումար նիստ պիտի գումարեն Տանցիկի մէջ, յառաջիկայ սեպտեմբեր 15ին, լեհական շարժման դէմ բողոքելու համար։

—Հեռագիրներու բաժնին մէջ ծանուցինք Անհալթ-Պէռնպուրկ դքսուհիին մահը, իննսունըմէկ տարեկան հասակին մէջ։ Երկրորդ աղջիկն էր Գիյօմ Շլէզվիկ Հոլշթայն-Սոնտէրպուրկ-Կլուքսպուրկ դուքսին. իր աւելի կրտսեր եղբայրը՝ Տանիմարքայի Քրիսթիան թագաւորին պատճառաւ խնամութիւն ունեցած էր Եւրոպայի բոլոր վեհապետական գերդաստաններուն հետ։ Դքսուհիին մահուամբ՝ Անհալթ-Պէռնպուրկի սերնդագիծը վերջացած է։

—Բոզէնի մէջ օդապարիկի արկած մը պատահեցաւ։ Գետնին կապուած օդապարիկի մը վրայ փորձեր կը կատարէին, երբ փոթորիկ մը ծագելով՝ օդապարիկը սկսաւ քաշքշուիլ բաւական տեղ. հոն եղողներէն մէկը չուաններուն մէջ կաշկանդուելով խեղդուեցաւ. ուրիշ երկու անձեր ծանրապէս եւ երկու հոգի ալ թեթեւապէս վիրաւորուեցան։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Վատիկան եւ Փիլիպպեաններ.— Ըմբոստութիւնը Տավիտի մէջ.— Հանքային արկած։

Փիլիպպեանց կրօնական գործերուն նկատմամբ Վատիկանի կողմէ եղած զեկոյցին պատասխանը, զոր պատրաստած է Պ. Ռութ, Վատիկան ղրկուելէ առաջ, նախագահ Ռուզվէլթի պիտի մատուցուի։ Պատերազմական նախարարը կը կարծէ թէ Վատիկան իրաւունք չունի Բարիզի դաշնագրին հիմնել, հրաման չտալու համար որ Ամերիկացիներու անհաճոյ թուած կրօնական միաբանութիւնները հեռանան կղզիէն։

—Նիքարակուայի Մ. Նահանգաց դեսպանը իր կառավարութեան իմաց տուեր է որ կարգ մը Քոլոմպիացիներ Նիքարակուայի ըմբոստներու խումբի մը միացեր են Տավիտի (պարանոցին մէջ) արշաւանք մը ընելու համար։ Ծովային նախարարը հրաման տուեր է, որպէս զի Ռանճէր մարտանաւը, որ այս պահուս Բանամա կը գտնուի, Տավիտ մեկնի։

—Բիթըսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Քամպրիա Ընկերութեան ածխահանքին մէջ, Ճոնսթընի (Բէնսիլվանիա) մօտ, պայթում մը պատահեր է։ 300 հանքագործներ փլատակներու տակ մնացեր են. երեք հոգի, որոնք կրցեր են ազատիլ արկածէն, կ՚ըսեն թէ բազմաթիւ մեռեալներ տեսած են։

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԱՓՐԻԿԷ

Գերմանացիներու մէկ զինուորական գրաւումը.— Երկաթուղիի գիծ մը։

Քէօլնիշէ Ցայթունկ կը ծանուցանէ թէ Գերմանները վերջերս զինուորական կերպով գրաւեր են Ատամաուայի երկիրը։ Յայտնի է թէ, դիւանագիտական պայմանագրութիւններով՝ Քամէրունի ներքին մասը կը նկատուի տեսակ մը եռանկիւն, որուն վերին մասը Չատի կը յանգի եւ հարաւային կողմը ուղղահայեցօրէն որոշադրուած է Շարի գետով, այս վերջինին ալ եզերքը ֆրանսական է։ Գերմանական արշաւախումբը Կարուայէն մեկնած է եւ Չատի շրջակայքը գտնուող բոլոր բնիկ ցեղերը նուաճեր է։ Գերման կանոնաւոր վարչութեան պիտի ենթարկուին նուաճուած մասերը։

—Սվաքոբմունտէն Վինտհուք երկարող երկաթուղիի գծին բացումը կատարուեր է անցեալ յունիս 20ին. երկաթուղիին երկարութիւնն է 380 քիլոմէթր եւ 15 միլիոն մարք ծախսուած է շինութեան համար։

ՄՈՒՍՈԼԻՆՕ ԱՒԱԶԱԿԱՊԵՏԸ

Մուսոլինօ բանտին մէջ.— Զբաղումները.— Անձնասպանութեան հարցը։

Հռոմ, 10 յուլիս.—Մուսոլինօ հետզհետէ կը ծիւրի բանտին մէջ։ Փաստաբանը Պ. Անդալոփ, որ վերջերս տեսած էր զայն, պատմեր է Ֆանֆուլլայի մէկ թղթակցին թէ Մուսոլինօ անսնութենէ մեռնելու վտանգին մէջ է, վասն զի որ եւ է սնունդ չուզեր առնել։ Բանտարկեալը հոգեբանական ծանր խնդրի մը լուծմանը հետամուտ է. Իտալացի գլխաւոր չարագործներուն կենսագրութիւնը կարդալով, Մուսոլինօ սա եզրակացութեան յանգած է թէ այդ անձերը ձերբակալուելու ատեննին ինչո՞ւ անձնասպան չեն եղած։ Աւազակապետը ըսեր է իր փաստաբանին.—«Դեռ չեմ կրցած հասկնալ թէ ինչո՞ւ համար ես ալ չկրցայ փախուստի այդ գերագոյն միջոցին. բայց պիտի լուծեմ այդ շահեկան հարցը եւ անով, անշուշտ, մեծ ծառայութիւն մը մատուցած պիտի ըլլամ մարդկութեան։»

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Իւլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ զինուորական հանդերձանաց թոշակի մասնաւոր վերատեսչութեան հաշուակալ Ապտիւրրահման էֆ.ի։ Սանիէի աստիճան՝ Տպագրական Տեսչութեան քարտուղարներէն Ալի Րիզա պէյի, Եէմէնի նահանգին մէքթուպճի Ալաէտտին էֆ.ի եւ ծովային նախարարութեան պիտոյք հայթայթող վաճառական Մուսի էֆ.ի։

—Միւլքիյէի դպրոցին կառավարիչ անուանուեցաւ Մուսուլի նահանգին մէքթուպճի Իլյաս Սամի էֆ.։

—Ականակուռ Իֆթիխար պատուանշան տրուեցաւ Ապտիւլազիզ Իւրբէչիի։ Ականակուռ Մէճիտիէ՝ կայս. պալատան դրադարանապետ Հասպի էֆ.ի։ Առաջին կարգի Մէճիտիէ՝ Մէճլիսի Թէթքիքաթը Շէրիէի անդամ Տէրրիզատէ Ապտուլլահ էֆ.ի։ Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Սպարապետի Դրան մէքթուպճիի դիւանին տեսուչ Ալի Րիզա էֆ.ի։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Ընկլիւրիի զօրաբաժնին հրամանատար Մէհմէտ փաշայի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ զինուորական հանդերձանաց թոշակի մասնաւոր վերատեսչութեան մէքթուպճի Թէվֆիք պէյի։

—Երկրորդ կարգի Շէֆագաթ՝ կայս. Թիկնապահ եւ զինուորական քննիչ յանձնաժողովին անդամ Սապրի փաշայի մեծ աղջկանը։

—Հիճազի երկաթուղիին ոսկի շքադրամը՝ ոստիկանութեան նախարար Շէֆիք փաշայի եւ Բերայի կառավարիչ Համտի պէյի։ Արծաթ շքադրամ՝ Սկիւտարի կառավարիչ Համտի էֆ.ի, Պոլսոյ ոստիկանութեան տեսուչ Մազհար պէյի եւ նաւահանգստի վերատեսուչ Սամի փաշայի։

—Լիպադաթի արծաթ շքադրամ՝ ծովային ոստիկանութեան առաջին գումիսէր Ահմէտ էֆ.ի։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.—Վեհ. Սուլթանը իմանալով որ արեւմուտքցի հարիւր քառասուն ուխտաւորներ, որոնք քարանթինայի պայմանաժամը աւարտելու համար Պէրութի մաքրանոցը կը գտնուին, կարօտ վիճակի մէջ են, բարեհաճեցաւ հրամայել որ անոնց բոլոր պէտքերը հոգացուին եւ շոգենաւի ծախքը Պէրութի նահանգին արկղէն վճարուի։ Կայս. այդ Իրատէն Պէրութի կուսակալութեան հեռագրուելով, բոլոր ուխտաւորները բարեմաղթութիւններ ըրին Վեհ. Սուլթանին համար։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՏՕՆԸ.—Վեհ. Սուլթանին կողմէ կայս. անձնական սպայակոյտին հրամանատար Շաքիր փաշա ու արարողապետ Իպրահիմ պէյ եւ Բ. Դրան կողմէ Մեծ-Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին թարգմանները, երէկ, ֆրանսական դեսպանատունը գացին եւ յուլիս 14ի տօնին առթիւ շնորհաւորական այցելութիւն տուին դեսպանատան գործակատար Պ. Պապսթի։

—Բերայի ֆրանսական դեսպանատան մէջ, երէկ առտու, գործակատար Պ. Պապսթ ընդունեց Կ. Պոլսոյ ֆրանսական գաղթականութեան շնորհաւորութիւնները։ Բազմութիւնը այնքան շատ էր որ դեսպանատան մեծ սրահը նեղ կու գար։ Ներկայ էին նաեւ դեսպանատան ու հիւպատոսարանին բոլոր պաշտօնեաները եւ պաշտպանեալներուն [illegible]։ Ֆրանսական գաղթականութեան առաջին պատուիրակ Պ. Թ. Ռիգալ շնորհաւորական ճառ մը արտասանեց։ Յիշեց Պ. Լուպէի Ռուսիա կատարած ուղեւորութիւնը, Ֆրանսայի երեսփոխանական ընտրութիւնները եւ Մարթինիքի աղէտը։ Պ. Ռիգալ այդ առթիւ երախտագիտութիւն յայտնեց Վեհ. Սուլթանին որ բարեհաճած էր գումար մը շնորհել Մարթինիքի արկածեալներուն համար. նաեւ շնորհակալութեամբ յիշեց Ն. Վեհափառութեան բարեկամական յատկութիւնները ֆրանսական ազգին հանդէպ, եւ այն ապահովութիւնը զոր Ֆրանսացիները կը գտնեն օսմ. երկիրներու մէջ։ Պ. Ռիգալ խօսքը աւարտեց իր շնորհաւորութիւնները մատուցանելով դեսպանատան գործակատար Պ. Պապսթի, եւ խնդրելով նաեւ զայն հաղորդել դեսպան Պ. Քոնսթանի ու տիկնոջը։ Պ. Պապսթ պատասխանելով շնորհակալութիւն յայտնեց եւ խոստացաւ Կ. Պոլսոյ ֆրանսական գաղթականութեան շնորհաւորութիւնները հաղորդել Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարութեան, նախագահ Պ. Լուպէի մատուցանելու համար։ Ներկաները յետոյ առաջնորդուեցան դեսպանատան պարտէզը, ուր ընթրիք մը կար։ Պ. Պապսթ բաժակ պարզեց Հանրապետութեան նախագահին եւ դեսպան Պ. Քոնսթանի ու տիկնոջը համար։ Պ. Ռիգալ ալ Պ. Պապսթի կենացը բաժակ պարզեց։

—Երէկ ֆրանսական բոլոր հաստատութիւնները, շոգենաւերը եւ դեսպանատան բոլոր պաշտօնատները դրօշներով զարդարուած էին։ Օսմ. պաշտօնատունն ալ որ դրօշներով զարդարուած էր, կէսօրէն թնդանօթ արձակեց։

—Ֆրանսական դեսպանատան Թարապիայի ամառանոցին մէջ, երէկ գիշեր, հացկերոյթ մը տրուեցաւ։

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ.— Դատական ու կրօնական գործոց նախարարութիւնը, շաբաթ իրիկուն, Ֆէնէրի Պատրիարքարանին յանձնեց Տ. Եովաքիմ Սրբազանին Պէրաթը, որ յոյն օրթոտոքս հասարակութեան առանձնաշնորհումները կը հաստատէ։ Կրօնական գործոց տեսուչի օգնական Պէհա պէյ այդ Պէրաթը յանձնեց Ն. Սրբազնութեան որ ստանալուն պէս ջերմ բարեմաղթութիւններ ըրաւ

Վեհ. Սուլթանին համար։ Տ. Յոաքիմ Սրբազան քիչ ետքը այդ լուրը հաղորդեց Սինոդականներուն։ Կիրակի օրը Ն. Սրբազնութիւնը սեղան մը տուաւ, Սինոդականներուն, Պատրիարքարանի գործակատարին եւ գլխաւոր պաշտօնեաներուն։ Ս. Պատրիարքը բաժակ պարպեց Վեհ. Սուլթանին կենացը, վեր առնելով Ն. Վեհափառութեան բարեացակամութիւնը յոյն հասարակութեան նկատմամբ, որով բարեհաճեցաւ շնորհել Պէրաթը։ Ն. Սրբազնութիւնը այդ առթիւ բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին համար։ Սինոդականներն ալ շնորհաւորեցին Ն. Սրբազնութիւնը։ Կիրակի իրիկուն Տ. Յոաքիմ Գ. Պատրիարքարանի գործակատարին հետ կայս. պալատ գնաց եւ առաջին քարտուղար Թահսին պէյի միջոցաւ իր երախտագիտութիւնը մատոյց կայս. Գահոյից։ Ն. Վեհափառութիւնն ալ հաճեցաւ Իր կայս. բարձր գոհունակութիւնը հաղորդել տալ Տ. Յոաքիմ Գ.ի։

—Տ. Յոաքիմ Սրբազան, երէկ Հէյպէլիէն Պոլիս եկաւ եւ Մեծ-Եպարքոսին, դատական ու կրօնական գործոց նախարարին, Սպարապետին եւ կրթական նախարարին այցելութիւն տուաւ՝ Պէրաթը շնորհուելուն առթիւ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Սէլանիկէն կը հեռագրեն թէ, երէկ առտու, նորէն երկրաշարժի զօրաւոր ցնցում մը զգացուեր է։ Ժողովուրդը նորէն գիւղերը դիմեր է։ Շատ մը տուներու պատերը ճեղքուած են։ Ցնցումը տեւեր է երկու երկվայրկեան։

—Լանքազայի մէջ ցնցումները դադրած են։

—Սէլանիկի մէջ նպաստամատոյց յանձնաժողով մը կազմուած է որ արկածեալներուն բոլոր պէտքերը կը հոգայ։

—Կիրակի օրը Պրուսայի ու Բէրմաւթիի մէջ երկրաշարժի թեթեւ ցնցումներ զգացուեր են, առանց վտանգաւոր հետեւանք մը ունենալու։

ԱՆԱՏՕԼԸԻ երկաթուղիներու ընդհանուր տնօրէնի օգնական Պ. Հիւկնէն, որ արձակուրդ առած է, երէկ, Զուիցերիա ուղեւորեցաւ Արեւելեան ճեպընթացով։ Ընդհանուր տնօրէն Տոքդ. Զանտեր եւ միւս պաշտօնեաները Սիրքէճիի կայարանը երթալով ողջերթ մաղթեցին։ Պ. Հիւկնէն, շաբաթ օրը, այցելութիւն տալով Մեծ-Եպարքոսին ու նախարարներուն, իր հրաժեշտի ողջոյնը մատուցած էր։

ՆԷՏԻՊՈՒԼԻԻ ՄԱՆԱՐԱՆԸ.—Տրուած որոշման մը համաձայն, կ'ըսէ Իգտամ, Նէտիպուլէի մանարանը իր պէտքերուն համար Հնդկաստանէն բերուած բամպակներուն մաքսը իբրեւ աւանդ կը յանձնէ, եւ յետոյ երբ դերձանները պատրաստուին եւ քննութեամբ հաստատուի թէ Հնդկաստանէն բերուած բամպակներով չինուած են, իբրեւ աւանդ առնուած մաքսը ետ կը տրուի։ Իգտամ կը յարէ թէ այդ մանարանին Ընկերութիւնը Ամերիկայէն եւ ուրիշ տեղերէ ալ բամպակներ բերել տալով, անոնցմէ պատրաստուած դերձաններուն մաքսերը ետ առեր է։ Անցեալները այդ Ընկերութիւնը մաքսային վերատեսչութեան դիմելով, իբրեւ աւանդ թողուած երեսուն հազար ղրուշի մաքսը ետ ուզեր, բայց քննութիւն կատարուելով հաստատուեր է թէ դերձանները ամերիկեան եւ ուրիշ երկիրներու բամպակներէ չինուած են. նաեւ թէ Ընկերութիւնը 1313 էն ի վեր Ամերիկայէն եւ ուրիշ տեղերէ բերուած բամպակները առանց մաքսի կ'անցընէ։ Մաքսային վերատեսչութեան հաշուակալութեան կողմէ այդ առթիւ պատրաստուած տեղեկագիր մը յանձնուած է Մաքսային Խորհուրդին։ Ընկերութեան կողմէ վերջերս մատուցուած աղերսագիր մըն ալ յանձնուած է նոյն Խորհուրդին։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Պարսից դեսպանը եւ հելլենական դեսպանատան գործակատարը, երէկ, Բ. Դուռ երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին եւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ առողջապահական կացութիւնը բոլորովին գոհացուցիչ վիճակի մէջ գտնուելուն համար, Թուզլայի, Զաթալճայի եւ Գալաքի մաքրանոցները գտնուող առողջապահական առժամեայ պաշտօնեաները ետ կանչուեցան։

ԽԱՂԱՄՈԼՈՒԹԻՒՆ.—Ինչպէս յայտնի է, Բերայի ոստիկանութեան կողմէ ձեռք առնուած միջոցներով խաղամոլութիւնը արգիլուեցաւ, մանաւանդ Բրիսթոլի եւ այդ կարգի հաստատութեանց մէջ։ Իգտամ կ'ըսէ թէ Քաֆէ Բերա, ուր նոյնպէս խաղամոլութիւնը արգիլուեցաւ, վարձակալին կողմէ բոլորովին փակուեր է։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ խաղամոլ եւ խաղամոլութեան վայրերու մեծ հմտութիւն ունեցող Անաստաս անուն անձը այդ գործէն քաշուելով, առեւտրի միջնորդութեան սկսեր է։

—Մալիւմաթ ալ կ'ըսէ թէ խաղամոլները, ոստիկանութեան կողմէ հալածուելնուն համար, հանրատունները ապաստաներ են, մանաւանդ Լիմոնի փողոցին մէջ։

ԹՈՔԱԽՏԻ ԴԵՂԸ.—Յունական լրագիրները կ'ըսեն թէ Աթէնքի բժշկական ժողովին պաշտօնական մէկ զեկոյցին նայելով տոքդ. Փօրմիլա անուն հելլէն բժիշկ մը Թոքախտին դարմանը գտեր է. եթէրով խառն ծծումբը կը ներարկէ եղեր. այդ դեղը մինչեւ թոքերը տարածուելով կը սպաննէ հիւծախտին միքրոպները. նաեւ հիւանդութիւնը եթէ մարմնոյն միւս անդամներուն վրայ ալ կայ, դարմանը միեւնոյն ներարկումով կ'ապաքինի։

ԱՅԳԻՆԵՐՈՒ մէջ երեւան ելած մլտիւի հիւանդութիւնը դարմանելու համար Եւրոպայէն բերուած 30,000 օխա սիւլֆաթ տը զէնքը մաքսէ զերծ պիտի ըլլայ։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.—Յունիս 24էն յուլիս 1 Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 223 որոնց 2ը՝ կեղծմաշկէ, 2ը՝ կարմրախտէ, 2ը՝ հարսանիթէ, 5ը՝ թիֆոյէ 6ը՝ շնչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ եւ միւսներն ալ զանազան ախտերէ։

ՇՔՈՏՐԱՅԻ նահանգը հրաման ղրկուեցաւ որ բոլոր վարժարաններուն մէջ արնաւուտ լեզուին տեղ ուսանողները միայն թուրքերէն խօսին։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանատունը Բ. Դուռնէն խնդրեց արտօնութիւն տալ Պէրլինի համալսարանին ուսուցիչներէն նկարիչ Պ. Պրատանպուրկի որ Գոնիայի ու Ատանայի նահանգներուն եւ Անթաքիայի գաւառին մէջ գիտական ուսումնասիրութիւններ պիտի կատարէ։

ԱԹԷՆՔԻ օսմ. դեսպան Րիֆաթ պէյ, անցեալ ուրբաթ, Յունաստանի թագաւորին ներկայացեր է։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Գերման կառավարութիւնը Բրուսիական Թագ պատուանշանին երկրորդ կարգը տուաւ Պիզայի կառավարիչ Հըֆզի փաշայի։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ դեսպանը, երէկ, Բ. Դուռ գնաց եւ արտաքին գործոց նախարարէն ստացաւ Թուրքիոյ եւ Ռումանիոյ միջեւ կնքուած առեւտրական դաշնադրութեան վաւերացեալ օրինակը զոր Ռումանիա պիտի ղրկէ։

ԹԻՐՍԱՆԷԻ գործարաններուն առաջին նկարիչ Ահմէտ փաշա եւ տեղակալ Հիլմի պէյ, երէկ իրիկուն, Ճէնովա ուղեւորեցան՝ Մեսուտիէ զրահաւորին վերանորոգութեանց ընդհանուր վիճակին նկատմամբ մասնագիտական քննութիւն կատարելու։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպանատան խորհրդական ու ընդհանուր հիւպատոս Միրզա Մուսթաֆա խան, երէկ իրիկուն, Կարլսպատ ուղեւորեցաւ։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.—Զանազան տեղերէ Կ. Պոլիս ժամանեցին հարիւր քառասունի չափ իսլամ գաղթականներ, որոնք բնակութեան համար որոշուած տեղերը ղրկուեցան։

ՐԷԱԼՆԵՐԸ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ Փողերանոցին մէջ րէալները մէճիտիէի մանր դրամներու վերածուելէն առաջ գալիք շահը յատկացուի Հիճազի երկաթուղիին շինութեան ծախքին։ Այդ կերպով, կ'ըսէ Սապահ, մինչեւ հիմա երեսուն հազար ոսկի գոյացած է։

—Նորէն 55,000 րէալ յանձնուած է Փողերանոցին՝ մէճիտիէի մանր դրամներու վերածուելու համար։

ՔԱԼԷՆՏԵՐԻ առջեւ, Եէնիքէօյի ու Թարապիոյ մէջտեղը, քարափ մը պիտի շինուի։ Քաղաքապետութեան ճարտարագէտները կատարեցին հարկ եղած քննութիւնները։ Մօտերս արտօնութիւնը առնելով շինութիւնները պիտի սկսին։

ԷՏԻՐՆԷԻ երկրագործական մէքթէպին արկղապահ Շապան էֆ. կ'ըսէ Սապահ, 270 ոսկիի գումար մը իւրացուցած ըլլալով, տեղւոյն Իտարէի ժողովին վճռով դատապարտուեր է այդ գումարին հատուցման եւ վեց ամսուան բանտարկութեան։

ԿԱՌՔԻ ԱՐԿԱԾ.—Առջի գիշեր Թարապիոյ ծովեզերքէն կառք մը ծովը գլորեցաւ։ Կառապանը ախոռ երթալու համար երբ կառքը կը դարձնէր, ձին սկըսաւ ետ ետ երթալ եւ կառքին հետ մէկտեղ ծովը գնաց։ Կառապանը՝ Նիքօ վար նետուելով ազատուեցաւ, բայց ձին ու կառքը անյայտ եղան։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարքը երէկ եւ այսօր անհանգիստ ըլլալով Պատրիարքարան չի կրնար իջնել, եւ ինչպէս երէկ, այսօր ալ իր բնակարանը կը մնայ այդ պատճառաւ։

—Խառն Ժողովը, վաղը նիստ պիտի չգումարուի Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրութեան համար, որովհետեւ Տ. Մովսէս եպիսկ. հինգշաբթի մայրաքաղաքս պիտի հասնի։ Ժողովականներուն ալ հրաւիրագիր չէ ղրկուած։

—Կեսարիոյ Առաջնորդ Տ. Տրդատ եպիսկոպոս Պալեան, Ս. Կարապետի վանքը կը գտնուի հիմա, ի հիմանց կառուցանելի վարժարանին շինութեան հսկելու համար եւ կը ջանայ շինութիւնը ի գլուխ հանել այս տարի։

—Բալուի Գաւառական Վարչութիւնը լրագիրներէ տեղեկանալով որ Տ. Աղան վարդապետ Բալուի Առաջն. Տեղապահ կարգուած է Խառն Ժողովի կողմէ, շնորհակալութիւն յայտներ է, եւ խնդրեր է որ Նորընտիր Տեղապահը փութով ղրկուի։ Սակայն վերջին կարգադրութեան համաձայն, Խառն Ժողովի այս որոշումը ետ մնացած եւ առաջնորդական ընտրութեան հրահանգ ղրկուած է Բալու։

—Գահիրէի մէջ պաշտօնավարող Արաբկիրցի Տ. Եզնիկ քահանայ Պալեանի, արձակուրդ ըլլալով մայիս ամսոյ վերջերը յանկարծամահ եղեր է Լուքսորի (Վերին Եգիպտոս) մէջ, ուր գացած էր զատկական այցելութիւն ընելու համար հոն գտնուող Հայերուն։ Լուքսոր Գահիրէէն 12 ժամ հեռու է երկաթուղիի ճամբով։ Բաւական դիմադրումներէ յետոյ, Եգիպտոսի Առաջնորդարանը հազիւ յաջողեր է մարմինը Գահիրէ փոխադրելու թոյլտուութիւն ստանալ տեղական կառավարութենէն։ Մարմինը նախապէս կէս մը զմուռսել տրուելով եւ զինկօ սնտուկի մէջ ամփոփուելով տարուեր է Գահիրէ, ուր հանդիսաւոր յուղարկաւորութեամբ թաղուեր է։ Միայն օծումը կատարել կարելի չէ եղեր, զի չէ թոյլատրուեր սնտուկը բանալ. պաշտօնապէս զեկուցուեր է թէ սնտուկը բացուելու պարագային, 1000 ոսկի տուգանք պիտի առնուի։

—Մուշի Մատնաւանքի որբերը գիր մը ուղղելով Պատրիարքարան, շնորհակալութիւն կը յայտնեն իրենց նկատմամբ ցոյց տրուած հոգածութեան համար։ Այդ որբերը իրենց նամակին մէջ կը խնդրեն որ մասնաւոր բարերարներու հովանաւորութեան տակ դրուին, մինչեւ դպրոցական տարեշրջանի աւարտումը, եթէ կեդրոնը դադրեցնէ որբանոցին յատկացուած նըպաստը։

—Սէլանիկէն Պատրիարքարան հասած գրութիւն մը կը ծանուցանէ թէ երկրաշարժի ցնցումները կը շարունակուին եւ թէ ժողովուրդը վրաններու տակ կը բնակի։ Հայերն ալ, միւս հասարակութեանց պէս, բնակում կ'ընեն ի նորոյ կառուցուելիք եկեղեցիին տեղւոյն վրայ։ Սէլանիկի այցելու հովիւ Տ. Մկրտիչ քահանայ կուսակալին ներկայանալով՝ Ս. Պատրիարքին յանձնարարականը մատուցեր է։

—Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրութեան պատուիրակ Տ. Մովսէս եպիսկոպոս Կէօմիւրճեան մայրաքաղաքս կը հասնի հինգշաբթի օր։ Պիլէճիկի Գաւառական Վարչութիւնը խնդրեր է որ կարող վարդապետ մը ղրկուի Պիլէճիկ, որպէս զի իբր Առաջն. Փոխանորդ կառավարէ վիճակը, Կէօմիւրճեան Սրբազանի բացակայութեան միջոցին։

—Նիկոմիդիոյ Առաջնորդ Տ. Ստեփաննոս եպիսկոպոս Յովակիմեան, քանի մը օրէ ի վեր Պարտիզակ գացած է, ուր ձեռնարկած է բաղնիքի մը շինութեան, իբրեւ հասութաբեր կալուած։ Պարտիզակի կանանց լսարանի ընկերութեան անդամները արդէն այս նպատակով բաւական կարեւոր գումար մը հաւաքած էին, միայն թէ գիւղին հասարակութենէն մաս մը հակառակ է բաղնիքի շինութեան։ Միւս կողմէ, Մկրեան Տէր Հայրն ալ Պարտիզակի եկեղեցիին մէջ յատուկ յորդորներ կարդացեր է, որպէս զի արդէն շինուած շէնքերը երեսի վրայ չթողուին, օրինակ դպրոցը, որ խարխուլ վիճակի մը հասեր է, գերեզմանատան պատերը, որոնք անասուններու ճամբայ եղեր են, եւ այլն։ Առաջնորդ Տ. Ստեփաննոս սրբազան այցելութիւն տուեր է Տ. Մկրեան Հօր։

—Երէկ Բերայի Ս. Յարութեան եկեղեցիին մէջ երեք պսակի օրհնութիւն պիտի կատարուէր, որոնցմէ առաջինը որոշեալ ժամուն կանոնաւոր կերպով տեղի ունեցաւ. իսկ երկու պսակներ անկանոնութեան մատնուեցան, ինչ որ բաւական մեծ խռովութեան պատճառեց, իւրաքանչիւրը իր պսակը առաջ կատարելու համար։ Եկեղեցիին մէջ պսակ մը կար արդէն, երբ հարսնեւորներու երրորդ խումբ մըն ալ խուժեցին եկեղեցի եւ ուզեցին անմիջապէս իրենց պսակի օրհնութիւնը կատարել տալ։ Վէճը հետզհետէ մեծնալով տանտերեցներն ալ սկսան միջամտել, այնպէս որ բազմութիւն մըն է եկեղեցիին ներսն ու դուրսը կը լեցուի։ Ի վերջոյ շուրջառի վէճ մըն ալ սկսաւ, մինչեւ Ս. Երրորդութեան եկեղեցին ալ դիմում եղաւ շուրջառի համար. այսպէս քահանայ մըն ալ անձամբ Ս. Պատրիարքին երթալով եղելութիւնը կը պատմէ եւ շուրջառի մասին ալ կարգադրութիւն մը կը խնդրէ։ Հարսնեւորներու մէջ հաշտութիւն կը գոյանա՞յ թէ ոչ, անորոշ կը մնայ մեզ, միայն թէ մէկ պսակը տունը կը կատարուի։ Փափաքելի էր որ տանուտէրները կանխաւ համաձայնէին Թաղ. Խորհուրդներուն հետ, իւրաքանչիւր պըսակի համար ժամ մը որոշելու համար, որպէս զի այս տեսակ ցաւալի միջադէպներ չվրդովեն պսակի խորհուրդին պատկառելիութիւնը եւ հարսնեւորներուն ուրախութիւնը։

—Տիարպէքիրի Առաջնորդ Տ. Եզեկիէլ Ծ. վարդապետի պաշտօնը հաստատող կոնդակը կարդացուեր է յունիս 9ին, կիրակի օր, քաղաքին Ս. Կիրակոս եկեղեցին մէջ։ Կոնդակին աւարտումէն յետոյ, Տ. Եզեկիէլ վարդապետ քարոզ մը խօսեր է, հօտին եւ հովուի պարտաւորութիւնները բացատրելով։ Այս քարոզը մեծ տպաւորութիւն թողուցեր է ժողովուրդին վրայ։ Տ. Եզեկիէլ վարդապետ հիմա սկըսած է վիճակային յարաբերական խնդիրներու կարգադրութեան։

—Բերայի Աւագերէց Տ. Յ. Մկրեան Հայրը, երէկ Պարտիզակէն մայրաքաղաքս հասաւ։

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ
ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

Մտերմիկ գումարումով մը կատարեցինք կիրակի օր Գատըգիւղի Մխիթարեան վարժարանի 1901-1902 դպրոցական տարիին հանդէսը, որուն ներկայ էին միայն ուսանողներու ծնողքը։ Դպրոցական այս կարգի գումարումներու կարօտը քաշելու չափ եղանք, հիմա որ Ուսումնական Խորհուրդը իր կրթական օրէնքով զանոնք անպէտ հռչակեց, առանց անոր տեղը դնելու ուրիշ բան մը՝ օգտակար, հրահանգիչ ու հաճելի։

Այս հանդիսանքները լիուլի կ'ընծայէր Մխիթարեան պարզեւատրութիւնը։ Հանդէսը Համիտիէ քայլերգով սկսաւ. ծրագիրը շատ պէսպիսութիւնով իրարու յաջորդող երգեր, ճառեր, խմբերգներ ու զաւեշտ մը կը պարունակէր։ Դաշնակի վրայ զարնուած բոլոր երգերն ու խմբերգները շատ հաճելի եղան եւ տղաքը ցոյց տուին բաւական յաջողակութիւն՝ ձայներու ղեկավարութեան եւ ներդաշնակութեան մէջ. մէկ երկուքը՝ մասնաւորապէս՝ տրամադիր ու բնականէն օժտուած կը թուէին ձայնական երաժշտութեան, զոր մշակել պէտք էր ըլլար մեր ամէն դըպրոցներուն մէջ պարտաւորիչ կերպով։

Աղօթք մը թուրքերէն լեզուով եւ ուրիշ արտասանութիւն մը՝ դարձեալ թուրքերէն՝ յաջող կերպով կատարուեցան։ Երկրորդը սիրուն ոտանաւոր մըն էր զոր յօրինած է վարժարանին տնօրէնը՝ Արեւելքի համակրելի աշխատակից քաջահմուտ Կուրփիկեան Ստեփան էֆէնտի, որուն հաւասարող ուսուցիչ չունինք այսօր նոյն լեզուին համար։

Հայերէն ճառը սովորական ճառերէն էր, իսկ ֆրանսերէն արտասանուած Լէ Վակապօն տը Վօրմս ոտանաւորը յաջող էր թէ՝ իմաստով եւ թէ՝ արտասանուելու կերպովը, ու ջերմապէս ալ ծափ խլեց արտասանողը՝ Պ. Ստեփան Ռոստաքեան։ Պզտիկ Սրապ Կոթողեան ազդու եւ բնական շեշտով դրուցեց դպրոցական աղուոր խօսքերը (ֆրանսերէն), որոնք շատ խնդացուցին մեզ։ Զուտ գերմանական արտասանութեամբ մը, նոյն Պ. Ռոստաքեան կրցաւ դրուցել Մահ Բիզզօլիմբէնի անուն հատուածը, եւ ցոյց տուաւ թէ Վիեննայի Մխիթարեանց այս վարժարանը իտալերէնին ու ֆրանսերէնին հետ հաւասար յաջողութիւնով կ'ուսուցանէ գերմաներէնն ալ, որուն օգտակարութիւնը չշեշտել նորութեան կանգ անցաւ։ Յիշենք նաեւ Գնչուհիներու խմբերգը Վերտիի եւ զաւեշտ մը, որուն մէջ շատ զուարճալի երգասացութիւն մը յաջողեցան ունենալ Պ.Պ. Արփիարեան, Բ. Ստեփանեան եւ Հ. Սարեան։

Պարգեւներու եւ մրցանակներու բաշխումէն առաջ խօսեցաւ Վեր. Հ. Ա. Վ. Բաքամիկեան՝ վարժարանին վերատեսուչը, որ համառօտ մը պարզեց դպրոցին անընդհատ զարգացման վիճակին ու բողոքի արդար շեշտերով յիշեց այն սուտ ու սխալ տարաձայնութիւնը՝ իբր թէ դպրոցը չպիտի կրնայ եղեր շարունակուիլ։

Նպատակաւոր յերիւրանք մըն է, ըսաւ, այդ լուրը, եւ Մխիթարեան վարժարանը, հաստատուած ամուր հիմերու վրայ, պիտի շարունակէ օգտակար ըլլալ՝ խնամուած կրթութիւն մը տալով հայ մանուկներուն, առանց դաւանանքի խտրութեան։ Ըսենք թէ Մխիթարեանները երբեք չեն եղած դաւանանքի գործիք, այլ անձնուէր մշակ հայ դպրութեան եւ ցեղային անսպառ դաստիարակութեան, եւայլն։

Հանդէսը օրհնութեամբ փակեց Արփիարեան Գերապայծառը՝ արեւշատութիւն մաղթելով կրթասէր Վեհ. Սուլթանին։ Ներկաները առաջնորդուեցան վարժարանին ընդարձակ սրահը, ուր պատուասիրուեցան օշարակով։ Ս.

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Յունիս 20-27

Աստիճան Ը. 100 ճոց խաչ.— 1. Դաւնիկ էֆ. Ձէյթաղեան, վաճառական, ընդ. Օր. Սրբուհի Ս. Թագւորեանի։ 2. Անտոն էֆ. Խ. Ասլանեան, գործակատար, ընդ. Օր. Գոհար Կ. Զիլճեանի։

Աստճ. Թ. 80 ճոց խաչ.— 1. Եղիա էֆ. Պ. Խաչերեան, քարտուղար, ընդ. Օր. Եւպրաքսիա Ա. Ալթունեանի։

Աստճ. Ժ. 50 ճոց խաչ.— 1. Յովհաննէս էֆ. Մ. Խաչիկեան, գործակատար, ընդ. Օր. Ազատի Մ. Դէվլեթեանի։ 2. Զարեհ էֆ. Գրիգորեան, դաֆաֆ, ընդ. Օր. Սիրանոյշ Ռոմէնեանի։ 3. Հրանդ էֆ. Յ. Նուրիճանեան, խուրտավաճառ, ընդ. Օր. Թագուհի Յ. Պէզիրեանի։ 4. Լեւոն էֆ. Յ. Երեցեան, իշլէմէճի, ընդ. Օր. Հռիփսիմէ Մ. Սանմազճեանի։ 5. Ներսէս էֆ. Յ. Երեցեան, իշլէմէճի, ընդ. Օր. Մաղէն Մ. Սիւրէնեանի։ 6. Ռուստէմ էֆ. Բ. Սամիկեան, գրագիր, ընդ. Օր. Արաքսի Ա. Դամլէրեանի։ 7. Կարապետ էֆ. Բարսամեան, հիւսն, ընդ. Օր. Մաննիկ Գրիգորեանի։ 8. Լեւոն էֆ. Յ. Եաղըճեան, պաշտօնեայ, ընդ. Օր. Արաքսի Կ. Զիլճեանի։ 9. Գրիգոր էֆ. Գ. Պարտիզպանեան, ուսուցիչ, ընդ. Օր. Հերմինէ Ն. Սիմոնեանի։ 10. Եղիա էֆ. Յովակիմեան, բաղանճի, ընդ. Օր. Վերժին Խաչատուրեանի։ 11. Ներսէս էֆ. Մ. Տ. Գէորգեան, գրագիր, ընդ. Օր. Նեկտար Ն. Գասպարեանի։

Միայն խաչագիր՝ 40 ղրշ.ի վճարմամբ.—1. Լեւոն աղա Դ. Թիւֆէնկճեան, երկաթագործ, ընդ. Օր. Եղսաբէթ Կարապետեանի։ 2. Երուանդ աղա Դ. Ճիզմէճեան, խուրտավաճառ, ընդ. Օր. Սօֆիկ Մինասեանի։ 3. Ստեփան աղա Կարապետեան, կօշկակար, ընդ. Օր. Աննիկա Սահակեանի։ 4. Յարութիւն աղա Ռ. Սվաճեան, մոլայճի, ընդ. Օր. Արմենուհի Ռ. Գազանճեանի։ 5. Վռամշապուհ աղա Օվլաստեան, փաստաբանի պաշտօնեայ, ընդ. Օր. Ռոզելա Սիմոնեանի։

Միայն 20ական ղրուշի վճարմամբ.— 1. Վահրամ աղա Ստեփանեան, տնտես, ընդ. Օր. Կիլիկիա Նշանեանի։

Ձրիաբար.—Արմենակ աղա Կ. Այվազեան, Հիւանդանոցի պաշտօնեայ, ընդ. Օր. Թագուհի Պ. Թօհաֆճեանի։ 2. Յարութիւն աղա Խաչատուրեան, ընդ. Օր. Ֆիլորիկ Ղազարոսեանի։

Դադրած է բաժանորդագրութիւնը
ՆՈՐ ԴՊՐՈՑԻ
որուն Ժ. եւ վերջին պրակն ալ լոյս տեսաւ.
Տասը պրակներուն գինն է
Պոլսոյ համար 30 ղրշ.
Գաւառներու համար 35 »
Դիմել ուղղակի հրատարակչին.
Հասցէ.—ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆ
Խորասանճեան խան, Սիրքէճի, Կ. Պոլիս
830 3—3

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՊԵՏԵՐՀՕՖ, 14 յուլիս.— Երէկ իրիկուն, Իտալիոյ Թագաւորին ի պատիւ տրըւած հացկերոյթին առթիւ, ջերմագին բաժակաճառեր արտասանուեցան Ռուսիոյ եւ Իտալիոյ վեհապետներուն կողմէ։ Նիքոլա Բ. ուրախութիւն յայտնեց թէ Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորը իր ուղեւորութիւններուն սկսած է՝ Ռուսիոյ արքունիքին տուած այցելութեամբը։ Իտալիոյ Թագաւորն ալ ըսաւ թէ Բեդերսպուրկ եկած է իր ժողովուրդին գոհունակութեամբը, որ խաղաղութեան եւ բարգաւաճման համար երաշխիք մը կը տեսնէ Ռուսիոյ եւ Իտալիոյ միջեւ գոյութիւն ունեցող կապերուն ամրապնդմանը մէջ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Իտալիոյ Թագաւորը Բեդերհօֆէն հոս հասաւ Alexandria զրահանաւով. այցելութիւն տուաւ Լամստորֆի կոմսին, Ռուսիոյ միւս նախարարներուն եւ զանազան դեսպաններու. յետոյ ընդունեց դեսպանական մարմինը. ապա Բեդերհօֆ դարձաւ, ուրկէ Քրասնոյէ-Սէլօ պիտի երթայ Նիքոլա կայսեր հետ։

ՎԵՆԵՏԻԿ.—Ս. Մարկոսի եկեղեցիին զանգակատունը փլաւ, իր հետ փլցնելով Լօքէթայի ու Սանսովինոյի պալատները եւ արքայական պալատին մէկ մասը որ մօտը կը գտնուի։ Այդ փլուզումը կանխատեսուած ըլլալով, քանի մը վայրկեան առաջ հրապարակը պարպուած էր։ Մէկ քանի հոգի միայն թեթեւապէս վիրաւորուեցան։

ԼՈՆՏՈՆ.—Միութենական կուսակցութեան մէկ գումարումին մէջ Պ. Ճ. Պալֆուր ծանոյց թէ Սըր Մ. Հիքս Պիչ հրաժարած է ելմտական նախարարութենէն, բայց ժամանակ մը պիտի շարունակէ իր պաշտօնը։

ՉԷԹԻՆՆԷ.—Օսմ. պատուիրակութիւնը, առտուն, պաշտօնապէս ընդունուեցաւ զինուորական մեծ պատիւներով եւ թնդանօթներու արձակմամբ։

—Ֆրանսայի դեսպանը Միրքօ իշխանին յանձնեց Պատուոյ Լէգէոնի մեծ սպայութեան խաչը, հաղորդելով նաեւ հանրապետութեան նախագահին շնորհաւորութիւնները։

ԼՈՆՏՈՆ. — Յունաստանի դահաժառանգ իշխանը ու եղբայրը՝ Անտրէ իշխանը Աթէնք ուղեւորեցան։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՓԱՐԻԶ, 14 յուլիս.— Խիստ փայլուն կերպով տօնուեցաւ յուլիս 14ի տօնը. քաղաքը չքնաղապէս զարդարուած էր դրօշներով. առտուն սկսեալ ոգեւորութիւնը շատ մեծ էր։ Զօրահանդէսը աքանչելի եղաւ։ Ռոս-Մաքսէն որ առջի իրիկունը ժամանած էր, եւ Պուլկարիոյ իշխանը ներկայ գտնուեցան՝ նախագահական բարձրաւանդակին վրայ բազմած։ Ռոս-Մաքսէն մեծ ոքանչացում յայտնեց զինուորներուն եւ մանաւանդ հեծելազօրքերուն անցքին համար։ Փարիզի կառավարիչը արեւահարէ բռնուած ըլլալով, չկրցաւ ներկայ գտնուիլ զօրահանդէսին. վիճակը մտահոգութիւն չի պատճառեր։ Ժողովուրդը մեծ խանդավառութեամբ ողջունեց հանրապետութեան նախագահ Պ. Լուպէն։

ՓԱՐԻԶ.—Լրագիրները կը խօսին Լորտ Սոլզպէրիի հրաժարականին վրայ, որ թէեւ քանի մը ամիս առաջ գուշակուած էր, բայց ընդհանրապէս կը կարծուէր որ Էտուարտ Է.ի թագադրութենէն ետքը միայն իրական պիտի ըլլայ։ Պ. Պալֆուրի նախարարապետ անուանումը, Անգլիոյ լրագիրներուն բաղձին հակառակ, ցոյց կու տայ թէ թագաւորը բնաւ չէր խորհեր Լորտ Սոլզպէրիի յաջորդ կարգել Պ. Չէմպըրլէնը կամ Լորտ Ռոզպէրին։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Հրատարակուած պաշտօնական թիւերու նայելով Մ. Նահանգաց արմտիքներու ամբողջ հունձքը անցեալ տարիէն մէկ միլիար պուշէլ աւելի է։

ԼՈՆՏՈՆ.—Այսօր արեւադարձէ երեք հարիւր դէպքեր արձանագրուեցան որոնց մէկ քանին մահացու։

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիոյ մէջ տարապայման տաք կ'ընէ։ Տեղ տեղ ջերմաչափը 42 աստիճան ցոյց կու տայ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Պ. Ա. Ճ. Պալֆուր լորտութեան պիտի բարձրանայ, Անգլիոյ նախարարապետ անուանուելուն առթիւ։ Նախարարական ուրիշ փոփոխութիւններ ալ հաւանական են։ Տէյլի-Նիւզ կը մատնանշէ պահպանողականներուն յաղթանակը, եւ պարտութիւնը Պ. Չէմպըրլէնի որ նախարարապետութեան կը բաղձար։ Մորնինկ Բոսթ, կ'ըսէ թէ նոր դահլիճին քաղաքականութիւնը չպիտի փոխուի։

ԱԶԴ

ԱԶԳ. ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Ազգ. Կեդրոնական վարժարանի խնամակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ վարժարանին վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Սեպտեմբեր 2 Բշ. օր։ Այն ծնողքները եւ պաշտպանները որոնք կը փափաքին իրենց զաւակները ղրկել Կեդր. վարժարան, կը հրաւիրուին, ամէն օր, մինչեւ կէս օր, դիմել վարժարանին ընդհ. հսկող Դանիէլ էֆ. Բարոնեանի, արձանագրուելու եւ ընդունելու համար մուտքի քննութեանց ծրագիրը։

Մուտքի քննութիւնները պիտի կատարուին դրաւոր կերպով, յառաջիկայ օգոստոս 27 Գշ. եւ 28 Դշ. օրերը։

Ի դիմաց Խնամակալութեան
Ատենադպիր Ատենապետ
Ե. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՅԱԿՈԲ ԼՍԱՅԵԱՆ
Ղալաթիա, 26 Յունիս 1902 832 1—6

ՍԱԿԱՐԱՆ

Ինչպէս որ երկու երեք օր առաջ գըրած էինք այս տողերուն մէջ, օսմ. Քոնսոլիտէն ա՛լ աւելի վրայ դրած է եւ շատ հաստատ կը բռնուի։ Երէկ թէեւ Ֆրանսացւոց յուլիս 14ի տօնին առթիւ Բարիզի Սակարանը գոց էր, բայց թէ՛ Լոնտոնէն եւ թէ Բարիզէն անուղղակի ստացուած հեռագիրները ցոյց կու տան թէ ինչպէս հոս՝ հոն ալ միշտ տաք խնդրանք կայ օսմ. Քոնսոլիտէի։ Այս առաւօտ Սակարանը բացուելէն քիչ վերջ աւելի վրայ դրին գինները եւ մինչ այս տողեր կը շարուին, օսմ. Քոնսոլիտէն 30 ղրշ.էն մէկ փարա միայն պակաս կ'արժէ եւ Երկաթուղին 115.$^5/_8$, որ շատ ետ մնացած է իր «անդրանիկ եղբօրմէն»՝ Քոնսոլիտէէն, վասն զի ճիշդ եօթը տարի առաջ, երբ օսմ. Քոնսոլիտէն դարձեալ 30 ղրշ. էր, երկաթուղին ալ այն ատեն 160-165 ֆր. կ'արժէր։ Եօթը տարիէ ի վեր առաջին անգամն էր որ օսմ. Քոնսոլիտէն ներկայ գինը կ'ըլլայ, եւ հաւանական է որ այսօր Սակարանին մէջ, ըստ սովորութեան «30 լման ղրշ.»ը ծափահարուի։ Մ. Հ.

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 1 Յուլիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	29	31
Ամէնէն բարձր գին	»	29	34 $^1/_2$
Ամէնէն վար գին	»	29	29
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց	ֆր.	115	12
Ամէնէն բարձր գին	»	115	62
Ամէնէն վար գին	»	115	—

ԲԱՑՈՒՄ 2 Յուլիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ֆ. Կ.	29	37 $^1/_2$
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	115	75
Շիրքէթի Խայրիէ		26	75
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օսմ.		0	10
Սօս. Օսմ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		8	55
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	35
» ժուիսանս		1	40
» պարտաթուղթ		492	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		295	—
Թրանսվալ		142	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիփթիէն		263	75
Լավրիոմ		69	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	37
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	ֆր.	22	71 $^1/_2$
» » » չէք	»	22	70
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	70

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	26
Անգլիական ոսկի	»	110	05
Բօլ էմբէրիօլ	»	90	—
Քրիմից	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	05
Մէթալիք	»	102	—
Ռուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	8	57

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 14 Յուլիս

Անգլիական Քոնսոլիտէ		96	12
Օսմանեան Ռանթ սէռի Բ.		52	75
» » » Գ. բաց.		26	87
» » » Դ. գոց.		27	—
Օսմանեան Պանքա		12	25
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		39	50
» Մոնոբոլ		43	—
Պուլկարական 1888		93	25
Էժիբսիէն Ունիֆիէ		109	87
Տօմինիալ		105	—
Թրանսվալ		5	68
Այտին երկաթուղի		14	50
Փոխառութիւն		25	33 $^3/_4$

ՊԷՐԼԻՆ, 14 Յուլիս

Ռուպլը	ֆր.	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	113	10
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	103	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	340

ՎԻԷՆՆԱ, 14 Յուլիս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	239	90
Ռումէլի երկաթուղի	»	109	—
Օսմ. Ռէժի	»	295	—

ՊՐՈՒՍԷԼ, 14 Յուլիս

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		26	25
Ռումէլի երկաթուղի		114	75

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.—Թէնպէքիի Բրիօրիթէ 4 % փոխառութեան պարտաթուղթերու տէրերուն կը ծանուցուի թէ նոյն պարտաթուղթերու թիւ 7 կտրօնը, որուն պայմանաժամը աւարտած է 1896 օգոստ. 7ին, եւ թէ մինչեւ 1902 յուլիս 31/13 օգոստ. չներկայացուելուն գանձուելու համար, ջնջուած պիտի համարուին։ 1—8

Կ. Պոլիս, 14 յուլիս 1902

⁂

ԱԶԴ.—Յունիս 18ին, Լոնտոնի մէջ գումարուեցաւ Օսմ. Պանքայի բաժնետէրերու ընդհանուր ժողովը, եւ որոշեց թէ 1901 տարուան համար 12 շիլինի այսինքն 15 ֆր.ի կամ 68 ղշ.ի շահաբաժին մը պիտի վճարուի։ Այս վճարումները պիտի կատարուին, սկսեալ յուլիս 1է, Օսմ. Պանքային Կ. Պոլսոյ, Լոնտոնի եւ Բարիզի կեդրոնատեղիները, եւ բոլոր գործակալութիւններուն ու մասնաճիւղերուն մէջ, թիւ 44 կտրոնին փոխարէն։

Կ. Պոլիս, 18 յունիս 1902 2—5

ԱՆՕՐԻՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՆԱԽԿԻՆ ՎԷԼԱՍԹԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՅԱՋՈՐԴ Փ. ՎԻԹՕՔՈՆԹԻ

ԲԵՐԱ, 425, Սէնթ-Մարի եկեղեցիին մօտը

Վաճառատան շէնքին քակուելուն պատճառաւ, Նախկին Վէլասթի վաճառատունը յաջորդ Վիթօքոնթի(Փ) յունիս 3/16 երկուշաբթի օրէն ի վեր ընդհանուր վաճառում կ'ընէ իր մեծաքանակ եւ ընտիր ապրանքներուն համար, առանց յատուկ։ Առիթէն օգտուեցէք։ Վաճառումները կանխիկ են։ 14—30

Լ՚ՈՒՐՊԷՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
Հաստատուած 1838ին

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար ընկ.
76 միլիոն ֆրանք
Կեդրոնական վարչութիւն Բարիզ, Բէլէթիէ փողոց թիւ 8 և 10

—o—

Գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ Ղալաթիա Վօյվօտա, Լօքանտօ խան։ Դրամատուն Ընկերութեան, բոլոր Թուրքիոյ համար, Քաչարի Լիօնէ։

ՏՈՔԹ. ՆԻՔՕԼԱ ԿԱԼԻՆՈՍ

ԾՆՆԴԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Հիւանդներ կ՚ընդունի ու կը դարմանէ իր մասնաւոր դարմանատան մէջ, Ղալաթիա, Թրամվայի վրայ, Սանտըգճըլար ճատտէսի, Գարագիւլ օթէլին դիմաց, լումաճըին խանութին վրայ, թիւ 97, ուր կը գտնուի ամէն օր առաւօտ ժամ 3էն մինչեւ իրիկուան 11։ Ջերմամիզութիւնը (պէլ սօղուգլուղը) թէ՛ նոր սկըսած եւ թէ հինաւուրց ծագած եւ անկէ ծագում առած հիւանդութիւնները՝ ինչպէս դժուարամիզութիւնը, յաճախամիզութիւնը, ամորձիքներու ուռեցքը, միզանցքի նեղնալը, եւայլն, եւայլն կը դարմանէ բոլորովին նոր մեթոտով, առանց ցաւ զգացնելու եւ քիչ ժամանակի մէջ։ Անոնք որ կը թերահաւատին, առողջանալէ ետք ալ կրնան վճարել այցերնին։

Տոքթ. Կալինոս կատարեալ յաջողութեամբ կը բուժէ նաեւ մորթի հիւանդութիւնները։ Անոնք որ այս կարգի հիւանդութիւններու ենթակայ են եւ յուսահատած թո՛ղ դիմեն յիշեալ բժշկին, ապահովապէս գոհ պիտի մնան։ 16–20

ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Հիւանդութենէ ապաքինողներու, տկար կազմ ունեցողներու, արեան աղքատութեան և մորթի հիւանդութեան ենթարկուողներուն ու կուրծքի տկարութենէ տառապողներու՝ ձկան իւղ կը յանձնարարեն, սակայն՝ ձկան իւղին անախորժ հոտն ու զզուելի համը կը զզուեցնեն զայն գործածողները, որոնք կամ զոր չանքով կը խմեն և կամ կը ստիպուին բնաւ չի խմել։ Ֆրանսայի բժշկական հաճառէն տօքթէօռ ԲՈՒՐԹՈԼ, նոր ձկան իւղ մը պատրաստած է ԲՈՒՐԹՈԼԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂ անուամբ, որ հասարակ ձկան իւղերու զզուեցուցիչ համէն ու հոտէն զերծ է բոլորովին. խիստ անուշ համ ունի և աննուխի, եղեւինի ու մանիշակի հոտը կը զգացնէ, ինչ որ բացարձակ դիւրութիւն մըն է գործածելու։ Ո՛չ խմուելու ատեն, ո՛չ ալ անկէ ետք բնաւ զզուանք չի զգար խմողը։ Բժիշկները միաձայնութեամբ կը յանձնարարեն ԲՈՒՐԹՈԼԻ ԱՆՈՒՇԱՀԱՄ ՁԿԱՆ ԻՒՂԸ որ միեւնոյն ժամանակ ազդեցիկ և փորձուած դարմանն է դժուարաշնչութեան, կուրծքի իջուածքներու, հազբուխի, կուրծքի տկարութեան և մինչեւ իսկ կրնայ առաջքն առնել թոքախտին։ Ամէն ճաշէ առաջ մէկմէկ դգալ առնել պէտք է։

Կը ծախուի Պանճէ գարու Բիւչիւքի ն դեղարանը։ Սուլթան Համամ Մէզլիքի, Լինօս և Պօնտիցիանոսի դեղի մթերանոցները և ամէն մեծ դեղարաններու մէջ։
796 47—52

ՁԿԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ՛ ԱՆՑՆԻՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը, ակռաները և մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՕՍՖՕՐ կը պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորապէս աշխատելուն կ՚օգնէ։ Այս Ֆօսֆօրը որ թանկագին է մարդկային կազմուածքին համար, շատ անգամ կը քիչնայ հիւանդութեանց պատճառով եւ անձը որ կորսնցուցած է մարմնոյն ֆօսֆօրը, տեւական տկարութեանց կ՚ենթարկուի. Արիւնը կը տկարանայ, ջիղերը կը թուլնան, ծունկերը կը կտրին ամբողջ մարմնոյն և գլխաւորապէս ուղեղին մէջ յոգնութիւն կը զգայ, սիրտը կը տրոփէ և դեռ այս կարգի շատ մը անհանգստութիւններէ կը տառապի։

Կորսուած Ֆօսֆօրը կրկին արեան մէջ մտցնելու և զայն զօրացնելու համար, բժիշկներ երբ հնարք մը կը խորհէին, այս տարի Բարիզի առաջնակարգ քիմիագէտներէն Պիլեօն՝ Օ ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԵՕՆ անուամբ դեղ մը հնարեց որ կորսուած ոյժը կատարելապէս կը մտցնէ արեան մէջ, ջիղերը, ոսկորներն ու մարդուս կազմուածքը կը զօրացնէ, և մարմնոյն դիւրաշարժութիւն կու տայ։ Անոնք որ իրենց ուղեղն ու մարմինը յոգնեցուցած են, անոնք որ զեղծումներու պատճառով անկարողութեան մատնուած են և վերջապէս անոնք որ ոյժի պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ Օ ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԵՕՆ Ovo-Lécithine Billon առնեն։ Օ վօ լէսիթին Պիլեօնը որ ամենէն ազդու դեղն է շաքարախտին, ընդունուած է Ֆրանսայի բժշկական Ակադեմիէն և կը ծախուի մեծ դեղագործներու ու դեղավաճառներու քով։

ՄԱԹԻՔՕ տը ԿՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.

ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ՓԱՐԻԶ
MATICO de GRIMAULT & Cie

ՄԱԹԻՔՕՎ ՆԵՐԱՐԿՈՒՄ

Մի միայն Բերուի Մաթիքօի տերեւով պատրաստուած այս ներարկումը մէկ քանի տարուան մէջ տիեզերական համբաւ ստացած է։ Կը դարմանէ քիչ ժամանակի մէջ ամենէն յամառ միզատապները։

ՔԱՓՍԻՒԼ ՄԱԹԻՔՕ

Անսխալական միջինք սերմնահոսութեան դարմանման համար, առանց երբեք յոգնեցնելու ստամոքսն, ինչպէս կ՚ընեն պալսամեայ խէժի քափսիւլները։ Կը գործածուին նաեւ հինցած հիւանդութիւններու համար։

Փարիզ, 8, Վիվիէն փողոց, և գլխաւոր դեղարանաց մէջ։ A.

ԳԱԼՔԱՆ

ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՍՕՖԻԱ

Դրամագլուխ, պահեստ եւ երաշխաւորութեան գումար Ֆր. 7,500,000

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

1899ի ապահովագրութեանց գումարն է 19,534,276 ֆր.։ Ամբողջ կեանքի վրայ և խառն ապահովագրութիւն, կրկին դրամագլխով, տողը օժիտ դրամագլուխ այլեւայլ կարգադրութիւններով, չափաւոր սակերով ու նպաստաւոր պայմաններով։ Ինչպէս մէկ տարուան ապահովագրութենէ յետոյ ապահովագիրը անվիճելի կը դառնայ, այսինքն Ընկերութիւնը ո՛ և է առարկութիւն չըներ ապահովագրեալին անձնասպանութեան, մենամարտի, ամէն կողմ ճամբորդելու պարագային, եթէ տարանց խմաց տրուելու ալ կ՚ստորուի. Նմանապէս ո՛ և է սակի յաւելում չի պահանջեր։ Ապահովագիրները վեց ամիս յետոյ կրկին կը նորոգուին։

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Ներկայ ապահովագրութեանց գումարն է 460,267,203 ֆր.։

Գանձուած Ապահովագին 1,433,965 ֆրանք։

Ապահովագրութիւն փայտաշէն ու քարուկիր շէնքերու, կարասիներու և ապրանքներու՝ նպաստաւոր պայմաններով։

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն վաճառքներու, շոգենաւերու մարմին աշխարհիս ո՛ր կողմն ալ ուղեւորին։

1896ի շահաբաժինն է հարիւրին 18 ունէր. 1897ինը՝ հարիւրին 18. 1898ինը՝ հարիւրին 18 և 1899ինը՝ հարիւրին 16։

Ընկերութեան դրամատուններն են ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ Կ. Պոլիս, ԱՆԿԼՕ-ԱՒՍՏՐԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, Լոնտոն, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, Սօֆիա։

Գործակալ ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ։

Ղալաթիա, Մերքէզեան փողոց, Ճէմիլ խան թիւ 4։

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին։

ERNEST GLAVANY

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԳԸ. ՑԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժեթուղթեր՝ իրենց գինը ամսամասնութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ որոշեալ գումարի վճարմամբ. Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նոյնպէս և շահուած պարգեւները [illegible] ցոյց կու տայ։

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած և դրոշմուած։ Անկէ զատ արժեթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն ատենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, շահածը ամբողջապէս կ՚առնէ։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժեթուղթի տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, և եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ, յառաջիկային արժեթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար շահու աղբիւր մըն է։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՀՌՈՒՆԴ ԱՐԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Հիմնեալ 1857ին Արքայական հրովարտակով, կեդրոնատեղի Ընկ. Վիեննա

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Վճարեալ գումարներ	Երաշխաւորութեան գումարներ	Ապահովագրեալ գումարներ
332 միլիոն ֆրանք	114 միլիոն ֆրանք	461,035,390 ֆրանք

Սոյն Ընկերութիւնը կեանքի վրայ կ՚ապահովագրէ ամէնէն նպաստաւոր պայմաններով և անմրցելի գիներով։ Ապահովագրութիւն մահուան պարագային, շահաբաժինի մասնակցութեամբ և երաշխաւորուած տոկոսի սակերով։ Ապահովագրութիւն օժիտներու և կենսաթոշակներու համար։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան գրասենեակը Պոլիս, Գարնեթեան խան։ Ընկերութեան մասին դիմել Օսմ. կայս. Պանքային

Ընդհանուր գործակալ ամբողջ Թուրքիոյ համար
ՈՐԴԻՔ ՆԻՍԻՄ ՊԱՐՆԱԹԱՆԻ

747 8—53

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Լընտընի, Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Դոմօ	1497	Հօկօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Դոնկօ	2906	Հրօմօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Դորսօ	895	Հիրօ	775	Մարտէլլօ	3709	Սիրիօ	1735
Արիօսթօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Կասսանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սբէրօ	1200
Պօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հորատիօ	3600	Մոնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրավօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրունօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	3540	Օթթօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրրիտօ	487
Գալիբսօ	1387	Էրատօ	1841	Քէլսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամիլլօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլպինօ	2307	Պալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գաթօ	1094	Ֆլօրենթօ	1828	Քովնօ	1700	Պօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Ռիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4552	Լէանտրօ	2272	Ռինալտօ	1663	Եէտտօ	1850
Գիրօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Ռօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գոլորատօ	4235	Կիթանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Ռօմէօ	1789		

Տայսօ շոգենաւը, նաւապետ Բէզըրի, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Թօֆրօ շոգենաւը, նաւապետ Թօռն, ընդհանուր վաճառքով այսօր կը բեռնաւորուի Հըլ ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալն Ֆ. ՀԻԼՖ ԷՆՏ ՐԻԶՕ
Թիւ 23—24 Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

ԱԶԴՈՒ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրողականի մը եթէ պէտք ունիք և կը փափաքիք առանց նեղուելու խմել անմիջական ազդեցութեամբ, Հունեադի Եանոսի նման զզուեցուցիչ ջուրերն ու դեղերը, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են. ալ փութացէք գնել։

VILLACABRAS

աշխարհահռչակ մաքրողականն, որ բնական աղբիւրներէն Բասսէնտեան դրութեամբ զտուած յստակ ջուր մըն է և առ դիւրաւ կը խմուի։ Ազդեցութիւն անմիջական։ ՎԻԼԼԱՔԱԲՐԱՆ ուրիշ ամենօգտական ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ։ Առտուն անօթի, ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱՔԱԲՐԱՆ՝ տասը վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամէն կէս առ կէս խմել, բաւական է կատարելապէս մաքրելու։ Պնդութիւն, գլխացաւ և ստամոքսի խանգարում ունեցողներ, մանաւանդ նստողական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն առտու թէյի կամ գինիի գաւաթ մը Վիլլաքաբրան խմեն, կ՚ազատին պնդութենէն և անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն։

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և դեղավաճառատուններու մէջ։
504

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեդերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքոյա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ։

Երաշխաւորութեան գումար	121,765,333 Ֆր.
1898ի հասոյթք	34,775,462 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	164,172,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ

Ղալաթիա, Քարաքիւ վրայ
(հինգերորդ Մաղազան)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՕՏՕՐ ՌԷՊԷԼԷՆ 524

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տոք. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
Եանըի քարէզրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զըպլուքճեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները եկ անգամէն կը լեցնեն, ցաւուն դիմելու չբուժուած չվերադառնալու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն [illegible], ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին, ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ց. Գ. Ձմեռները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր), ինչպէս նաեւ ամէն օր մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ՚ընդունին։

Ծանօթ.—Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ !!։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ
1902 Մայիս 25էն սկսեալ մինչեւ նոր տնօրինութիւն

Եւրոպական եզերքէն Կամուրջ

10 30 Պէպէք արնվ. գըչ. չէնկ. պէյլ. օրթ. պէշիք. զապաթաշ 20
10 40 Ա. Բ. Գավազ ենմ. մէզպ. պէօյ. Թըպ. ենք. միրկ. 39
10 45 Ենիք. սթէն. էմիրկ. բ.հիս. պէպ. արն. գըչ. օրթ. պշկ. 45
11 30 Սթէն. միրկ. բ. հիսար պէպէք արնվ. գըչ. օրթ. պէշիք. 22
11 40 Ենիմ. մէզպ. պէօյք. Թըպ. ենք. միրկ. պէշիքթաշ 38
12 — Պէյք. բշպ. ենք. սթն. էմիրկ. բ. հիսար պէպէք, արն. գըչ. օրթ. պշկ. 43
12 40 Ենմ. մէզք. պյքտ. Թըպ. ենք. միրկ. պշկ. 40
1 15 Արնվ. գըչ. օրթ պշկ զապթշ. 23
1 30 Սթն. միրկ. Ր. հիս. պէպ. արն. գըչ. օրթ. պէշկ. 34
1 50 Ենմ. մզք. պյքտ. Թըպ. ենք, սթն. միրկ. պէշ. ուր. եւ կիր. բ.հիս. պէպք. արն. գըչ. օրթ. 37
2 40 Միրկ. բ. հիս. պէպ. արն. գըչ. օրթ. պշկ. 20
3 05 Ենմ. մէզք. պյքտ. Թըպ. ենք. սթէն. էմիրկ. պշկ. ուր. եւ կիր. Ր.հիս. պէպ. գըչ. օրթ. 32
3 50 Էմիրկ. բ. հիս. Պէպ. արն. գըչ. օրթ. պէշկ. 34
4 30 Ենմ. մզըպ. պէօյք. Թըպ. ենիք. սթն. միրկ. Ր. հիս. ա. ն. օրթ. պշկ. 40
4 55 Պէպէք արնվ. գըչ. օրթ. պշկ. զպթ. 37
6 — Ենմ. մզպ. պյքտ. Թըպ. ենք. միրկ. բ. հիս. արնվ. օրթք. պշկ. 39
6 — Պէպք. արն. գըչ. չնկլ. պէյլ. օրթ. պշկ. զապաթաշ բացի ուր. եւ կիր. 32
7 25 Ենմ. մզըպ. պյքտ. Թըպ. պէյք. ենք. սթէն. էմիրկ. բ.հիս. պէպ. արնվ. գըչ. օրթ. պշկ. 20
9 30 Ենմ. մէզ. պէօյք. Թըպ. ենք. սթ. միրկ. բ. հիս. պէպէք Արնվ. գըչ. Օրթ. պէշկ. 38
9 35 Միրկ. բ.ա.հիս. պէպէք արն. գըչ. օրթ. պշկ. բացի ուր. եւ կիր.է 43
10 35 Ա. Բ. Գավազ Ենմ. մէզպ. պէօյք. Թըպ. ենք. միրկ. ա. հիս. պէպ. արնվ. գըչ. օրթ. պշկ. ուր. եւ կիր. եէնի մահալէն 37
11 — Սթն. բ.հիսար պէպէք գըչ. պէյլ. օրթ. պէշկ. բացի ուր. եւ կիր.է 20

Ասիական եզերքէն Կամուրջ

11 05 Ա. ճիս. գնտ. վնք. չնկ. պէյլ. զզկ. պշկ. 34
11 10 Պէյզ. բշպ. չպգլ. գնտլ. ա. հիս. զանլ. պէշկ. ուր. եւ կիր. վնիք. չնկ. պէյլ. Զզկ. 23
11 50 Ա. հիսար գնտ. պէպէք վնք. չնկ. պէյլ. զզկ. պշկ. 32
12 30 Պէյզ. բշպհ. չպգ. գնլ. ա. հիսար գնտ. պշկ. ուր. եւ կիր. վնք. չնկ. պէյլ. զզկ. 44
1 — Ա. հիսար գնա. վնք. չնկ. պէյլ. զզկ. 39
1 — Ենմ. մէզք. պէօյք. բըճպ. Թըպ. պէյզք. բշպ. չպքլ. գնլ. ա. հիսար գնտ. օրթ. պէշկ. ուր. եւ կիր. վնք. չնկ. պէյլ. զզկն. 46
2 05 Ա. հիս. գնտլ. վնիք. չէնկ. պէյլ. զզկ. պշկ. զպթ. 38
2 05 Բ. Ա. զվգ. ենիմ. մէզք. պէօյքտ. Պէյզ. բշպհ. չպք. զանլ. ա. հիս. գնտ. պշկթ. 45
3 20 Ա. հիս. գնտ. վնք. չնկ. պէյլ. զզկ. պշկ. զապաթաշ 43
4 15 Պէյզ. բշպհ. չպքլ. զանլ. ա.հիս. գնտ. վնիք. չնկ. պէյլ. 44
5 15 Պէյլ. զզկ. սկիւտ. պշկ. 13
8 05 Գնլ. միրկ. ա. հիսար գնտ. վնք. չնկ. պէյլ. զզկ. զպթ. 22
8 15 Բ. Ա. զվզ. մէզպ. պօյք. Թըպ. պէյզ. բշպ. չպքլ. զանլ. ա. հիս. գնտլ. վնիք. չնկլ. պէյլ. զուզկ. պէշկ։ 46
10 35 Ա. հիսար արնավուտքէօյ 41
10 15 Պէյզ. ենք. զանլ. ա. հիս. գնտ. չնկլ. պէյլ. զզկ. սկտ. 45
11 — Վնք. արն. պէպէք բացի ուր. եւ կիր.է 34

Կամուրջէն եւրոպական եզերք

12 — Զպթշ. պէշկ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպէք բ. հիսար միրկ. սթն. ենք. Թըպ. պէօյք. մէզպ. ենմ. 37
12 30 Պէշկ. օրթ. արնվ. պէպէք բ. հիսար բացի ուրբաթ եւ կիրակիէ 31
12 40 Պէշկ. օրթ. գըչ. արնվ. 23
1 10 Պէշկ. օրթ. արնվ. պէպ. բ. հիսար միրկ. ենք. Թըպ. պյքտ. մզք. ենմ. 32
1 35 Պէշկ. օրթ. գըչ, արնվ. պէպէք բ.հիսար միրկ. բացի ուրբաթ եւ կիրակիէ 20
2 30 Պէշկ. օրթ. արնվ. բ. հիս. միրկ. սթէն. ենիք. Թըպ. պէյքտ. մզըպ. ենմ. 40
2 55 Պէշկ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպէք միրկ. բացի ուրբաթ եւ կիրակիէ 24
4 — Պէշկ օրթ. արնվ. բ. հիսար միրկ. ենք. Թըպ. պէօյք. մզպ. ենմ. 39
4 15 Զպթ. պէշկ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպ. 37
5 15 Պէշկ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպէք բացի ուրբաթ եւ կիրակիէ 32
6 — Զպթ. պէշկ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպէք բ. հիս. միրկ. սթն. ենիք. Թըպ. պէյքտ. մզըպ. ենիմ. բ. ա. զավազ 46
6 40 Զպթ. պէշկ. զզկ. օրթ. պէյլ. չնկ. գըչ. արն. պէպէք գնտ. ա. հիսար Գնլճ. միրկ. 22
7 30 Պշկ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպ. բ. ր. հիսար միրկէն ենիքէօյ պէյքօզ Թըպ. պէօյք. մէզք. ենիմ. 38
8 30 Զպպ. պշկ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպէք ա.բ.հիս. միրկ. բացի ուրբ. եւ կիրակիէ 43
9 — Պէշկ. միրկ. սթն. ենիք. Թըպ. պէյքտ. մզըպ. ենիմ. ա. բ. զավազ. ուրբաթ եւ կիրակի օրթ. գըչ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. 37
9 55 Պէշկ. օրթ. արնվ. պէպ. բ. հիս. միրկ. սթն. բացի ուր. եւ կիրակիէ 20
10 — Ենք. Թըպ. պէօյք. մզք. ենմ. ուրբաթ եւ կիրակի օրերը պէշկ. օրթ. գըչ. արնվ. Պէպ. բ. հիս. միրկ. 40
10 35 Պշկ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպ. գնտ. ա. բ. հիսար միրկ. գնլճ. սթն. ենք. բշպ. պէյզօզ բացի ուրբաթ եւ կիրակիէ 23
10 45 Միրկ. սթէն. ենիք. Թըպ. պէօյք. մզըպ. ենմ. ուրբաթ եւ կիրակի պէշկ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպէք բ. հիսար 46
11 05 Պէշկ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպէք բ. հիս. միրկ. ենիք. 43
11 40 Ենիք. Թըպ. պէյքտ. մզըպ. ենիմ. ուր. եւ կիրակի բ. հիսար 38
11 45 Պշկ. Օրթ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. սթէն. ենիք. 45
12 05 Պէշկ. օրթ. գըչ արնվ. պէպ. 22

Կամուրջէն ասիական եզերք

12 15 Պէշկ. զզկ. պէյլ. չէնկլ, վնք. գնտ. ա. հիսար գնլճ. չպքլ. բշպհ. պէյզօզ մզպ. բ. ա. զավազ 45
12 20 Օրթ. ա. հիսար բացի ուր. եւ կիր.է 39
1 20 Պէշկ. պէյլ. չնկ. գնտ. ա. հիսար բացի ուրբաթ եւ կիրակիէ 38
2 45 Զպթ. սկտ. զզկն. պէյլ. չէնկ. վնիք. գնտլ. ա. հիս. զանլ. չպգ. բշպ. պէյզօզ ուրբաթ եւ կիրակի ժամ 3ին պէյքօզ հաղորդակցելով Թըպ. պէյք. մզպ. ենմ. 44
5 — Զպթ. պէշկ. զզկ. պէյլ. չնկ. վնք. գնտ. ա. հիս. գնլճ. չպք. բշպհ. պէօյք. Թըպ. մզպ. ենմ. 20
8 45 Պէշք. զզկն. պէյլ. չնկլ. վնիք. գնտլ. Ա. հիս. գնլ. չպք. բշպ. պյզգ. 45
10 10 Զպթ. պէշկ. զզկ. պէյլ. չնկլ. վնիք. բացի ուրբաթ եւ կիրակիէ 34
10 25 Պէշկ. գնտլ. Ա. հիս. զանլճ. չպգլ. բշպհ. պէյզ. բըճպ. մզըպ. Բ.Ա. զավազ ուրբաթ եւ կիրակի պէյլ. չնկլ. վնք. 39
10 50 Զպթ. պէշկ. զզկ. պէյլ. չէնկ. վնք. գնտ. ա. բ. հիս. պէպէք բացի ուր. եւ կիր.է 32
11 30 Պէշ. գնտլ. ա. հիս. գնլճ. բշպ. պէյզօզ ուրբաթ եւ կիրակի պէյլ. չնկ. վնիք. 44
11 55 Պշկ. զզկ. պէյլ. չնկ. վնիք. գնտ. ա. հիսար 24
12 1. Սկտ. զզկն. չէնկ. արնվ. 20

Զիկ զակ շոգենաւերու երթեւեկութիւնը

Կոսփորէն

6 05 Պէյզ. ենիք. գնլճ. միրկ. բ. ա. հիսար գնտլ. պէպէք արնվ. գըչ. չնկ. պէյլ. օրթ. զզկ. պէշկ. սկտ. 23

Կամուրջէն

1 50 Զպթ. պէշկ. զզկ. օրթ. պէյլ. չնկ. գըչ. արնվ. պէպէք գնտ. ա. բ. հիսար 43
3 25 Զպթշ. պէշ. սկտ. զզկ. օրթ. պէյլ. չէնկ. գըչ. արնվ. պէպ. գնտ. ա.բ.հիս. միրկ. գնլճ. սթն. ենիք. բշպ. պէյզ. 23
9 15 Պշկ. զզկ. օրթ. պէյլ. չնկ. գըչ. արնվ. գնտ. ա. հիսար 44

Ուրբաթ եւ կիրակի օրերը

Կամուրջէն

2 — Պէշկ. ենք. Թըպ. պէօյքտ. մզըպ. ենմ.
5 15 Պէշկ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպէք բ. հիսար միրկ. ենք. Թըպ. պյքտ. մզպ. ենմ.
7 — Պէշկ. արնվ. միրկ. ենք. Թըպ. պէյքտ. մզպ. ենիմաճ.
8 15 Պէշկ. օրթ. արնվ. պէպէք ա. հիս. միրկ. ենք. Թըպ. պէյքտ. մզպ. ենմ.

Կոսփորէն

3 45 Ենմ. մզպ. պէյքտ. Թըպ. պէյք. բշպ. չպք. գնլճ ա. հիսար գնտ. վնք. չնկլ. պէյլ.
8 45 Ենմ. մզպ. պէյքտ. Թըպ. ենիք. միրկ. բ. հիսար պէպէք արնվ. գըչ. օրթ. պէշկ.
10 15 Մզպ. պէյքտ. Թըպ. ենք. միրկ. պէշկ.
10 30 Մզպ. պէյքտ. Թըպ. պէյք. բշպ. չպքլ. գնլճ. ա. հիսար գնտ. վնիք. չնկլ. պէյլ. զզկ. սկիւտար
11 30 Մզպ. պէյքտ. Թըպ. ենիք. արնվ. զպթշ.
11 40 Ուղղակի Պէշիկթաշ Արնավուտքէօյէն

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Դշ. 2/15 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 3/16 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա, ժամը 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցելով Աղեքսանդրիայէն (Բորդ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ, Թարապուլուս-Շամ։
Եշ. 4/17 Սեվաստաբոլ ժամը 1ին միջօրէէն առաջ։
Ուր. 5/18 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ.
Շբ. 6/19 Տարտանէլ, Այնորոզ, Սելանիկ, Իզմիր, Քիոս, Թարապուլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բօրդ-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Յուլիս 15ի Պիրիմէ, Մարսիլիայէն
» 21ին Սիաֆաքս Անվերսէն,

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Յուլիս 16ին Պիրիմէ, Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում։
» 22ին Սիաֆաքս, Մարսիլիա։

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար։ Առաջին կարգ 245 ֆրանք. Բ. կարգի 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարափին վրայ 516 Է. ԹՈՒՐԱՓՈՒԼ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքթորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Արմէնեան	10500	Էճիբշիան	3500
Քեստրիան	10500	Արրմըն	3000
Լանքաստրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճորճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Պոստոնիան	8000	Ալքազըրն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինճօ	900
Վալոնիան	3700	Օպորթօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգը գրել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ մաքսատան հին տեղը
600

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
Որք ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Փավոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրլա	3229
Քամփանիա	12950	Բավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէպպօ	2181
Աուրանիա	7269	Շէրպուրկ	1614

Դիմել առ ՃՕԼԻ Է ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմէնէթլի խան, թիւ 6, 7, 8 Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

ՄՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի Պօրտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւեր.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ռամսէզ	3000	Թիպս	2500
Անուպիս	3000	Նէֆթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասըրնի	1500
Մարիոթիս	2500	Կիւլէտ	1500

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՕՍ և ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ։

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ